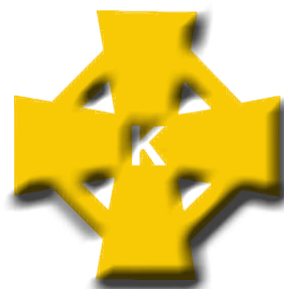
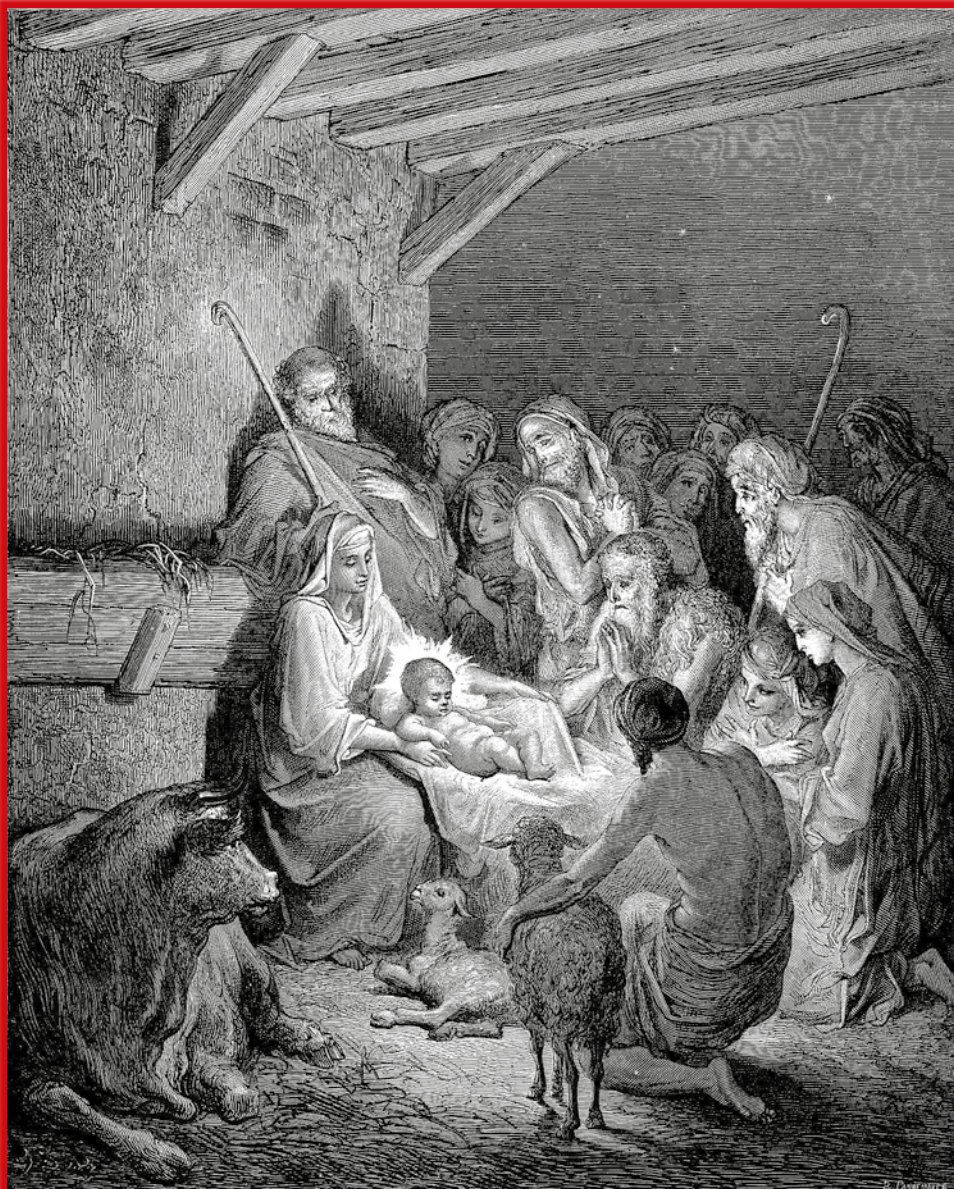

LEKMAN i KYRKAN

4
2022

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

*Ty ett barn har fötts, en Son är oss given. Väldet är lagt på hans axlar, och detta: är hans namn;
Alvis härskare. Gudomlig hjälte, Evig Fader, Fredsfurste.
Väldet skall bli stort, fredens välsignelser utan gräns för Davids tron och hans rike.
Det skall befästas och hållas vid makt med rätt och rättfärdighet nu och för evigt.
Herren Sebaots lidelse skall göra detta*

Jesaja 9:6-7

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Rosenhällsgatan 4, 633 58 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll.grandell@hotmail.com

Förbundskassör

Lennart Sjöstedt
Parkgatan 5, 598 71 Södra Vi
0492-207 80
lennart.sjostedt@svenskakyrkan.se

Förbundsbutik

Gert Råvik, Planteringsvägen 102 c,
252 31 Helsingborg.
0730-355689
gertravik2@gmail.com

Berit Olsson, Rausvägen 57,
253 74 Helsingborg
042-293933

Förbundets bankgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Bg 5591-3321

**Medlemskap, Medlems- och
Kårregistrering – Prenumeration**

Jan Henriksson
Norra Storgatan 9
598 71 Södra Vi
070-545 81 38
lekmanna@hotmail.com

Tryck: LH Tryck, Box 224,
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 1-23 senast den 3 mars 2023

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som
publiceras i "Lekman i Kyrkan"
och på www.lekmanikyrkan.se är
upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast
med Svenska Kyrkans
Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Fröjdas, vart sinne!

Fröjdas vart sinne, julen är inne.

Frälsaren kommen är.

Se, huru ljusen brinna i husen
prisande vännen kär.

Natten förjagas, redan det dagas,
sällhetens sol går upp.
Herden för jorden mänska är vorden.
Nu är det jubelår.

O vilken ära: Gud är oss nära,
Herren ibland oss bor.
Han till de ringa himlen vill bringa.
Säll den på honom tror!

Gamla och unga, låtom oss sjunga:
Ära åt Herren Gud!
Vitt över jorden ljuder de orden,
änglarnas glädjebud

SvPs 118
(N. Frykman 1881, Th. Söderberg 1881)

Vilka ska vi vara?

Nu har det gått några månader sedan ett antal medlemmar ur Lekmannaförbundet var samlade på Åh stiftsgård för årsmöte och gemenskap. De efterföljande söndagarnas teman efter årsmötet kan på sätt och vis knytas samman med det uppdrag vi har som lekmän inom Svenska kyrkan. Vad är egentligen lekmanförbundet? Är vi formella och tittar i stadgarna framkommer det att vi ska samla kvinnor och män till engagemang och ansvarstagande för kyrkan, främja kristen gemenskap och fördjupa kunskapen om den kristna tron och kyrkans liv samt skapa opinion för kristna värderingar i samhället. Vi ska vara ett forum för samtal inom kyrkan om dess uppgifter och möjligheter samt verka för en positiv och engagerande syn på lekmanskapet och vara en röst för lekmän i Svenska kyrkan. Lekmanskapet är mer än så, det ordnas församlingsaftnar, resor och skördeauktioner med mera.

Den helg då vi var samlade på Åh var det åttonde söndagen efter trefaldighet med rubriken **Andlig Klarsyn**. Genom att verka i kyrkan och vara insatt i dess liv och tro får vi andlig klarsyn, dels för vår egen del, dels för vår kontakt med andra. Biskopen i Lunds stift, Johan Tyrberg, har i sitt biskopsvapen en lanterna som påminner oss om det ljus som lyser upp vår färd och gör oss uppmärksamma på varandra. Under den pandemi som passerat men som ändå till viss del finns kvar har kyrkan och dess lekmän varit starkt lysande lanternor genom att vara medmänniskor till personer som behövt extra hjälp med matinköp och andra ting.

Detta gör att vi kommer över till nästkommande söndag om är nionde söndagen efter trefaldighet med rubriken **Goda Förvaltare**. Visst är vi goda förvaltare bara genom att vara de goda människor vi är när vi likt lysande lanternor hjälper våra medmänniskor. Detta kan även ske

genom att vi under våra möten samlar in medel till ACT som kommer vår nästa till del runt om i vår värld, framför allt i stötandet av våra medsysstrar och bröder i det krigshärjade Ukraina.

Man kan knyta samman detta till kyrkvårdens välkomstbön på tionde söndagen efter trefaldighet med rubriken **Nådens Gåvor** där det bland annat framgår att dina gåvor blir till välsignelse för din kyrka och vår värld. Alla kan göra något och inget är för litet för att vara betydelsefullt. Det finns många symbolbilder som utvisar hur vi med olika begåvningar behöver varandra. En gammal bild för kyrkan är ett skepp som tar sig fram över vattnet. Dopets vatten bär kyrkan och drivkraften är Andens vind där det på skeppet finns en uppgift för var och en, som Inga May Hörnberg skriver i sången Ande Skön;

*"En vind drar nu fram på jorden
och uppfyller alla dem
som hör och ger akt på orden
om Guds Ande, hjälparen"*

Fortsätter vi vår helgvandring kommer vi till elfte söndagen efter trefaldighet med rubriken **Tro och Liv**. Denna söndags tema handlar inte bara om att se Guds vilja utan även om att ta steget och efterleva den. Genom att vara lysande lanternor, goda förvaltare och verka med nådens gåvor får vi tro och liv och kan även komma till det som är rubriken på tolfte söndagen

efter trefaldighet; **Friheten i Kristus**. Ören är en kristen symbol för frihet. Bilden av en örn som i havet hämtar en fisk och lyfter upp mot himlen visar på återuppståndelse och frälsning. Det var kanske den bilden Evert Taube hade när han skrev Havsörnsvalsen som inledningsvis börjar;

*Svart mot en gyllene sky
en havsörn framåt svävar
vilat på vingarnas par,
spejar mot havsytan ner.*

Som avslutning har vi trettonde söndagen efter trefaldighet med rubriken **Medmänniskan** som sammanfattar alla söndagar där vi räcker andra människor handen och inte gör skillnad mellan människor. Vi kan vara med människor och vi kan var medmänniskor. Vi kan vara medmänniskor i det lilla och hjälpa mamman med barnvagnen genom att hålla upp dörren till en affär och på så sätt underlätta livet en stund. Det är att vara med en människa i det lilla men för den som blir hjälpt blir det en medmänniska i det stora. Vi kan hälsa på en okänd person på bussen och få en trevlig hälsning tillbaka och på köpet kanske lära känna en ny person.

Sammanfattningsvis ska vi leva våra liv med andlig klarsyn som gör oss till goda förvaltare där vi delar med oss av nådens gåvor. Detta gör vi av tro, med frihet i Kristus vilket gör oss till de goda medmänniskor som vår värld så väl behöver.

*Jan Henriksson
2:e vice förbunds-
ordförande,
ansvarig för
medlemsregistret*

FÖRBUNDSBUTIKEN!

Blockljus 70 kr
Glasblock 195 kr
Standar 125 kr. Stång till standar 125 kr

Förbundsmärke med klack
25 kr/st

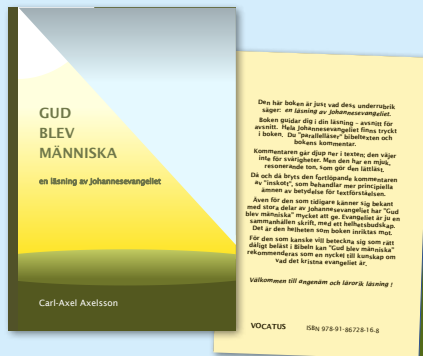
Gult paraply med logga
165 kr/st

BÖCKER

Alla Tiders Bok

"Alla Tiders Bok" - tre samtals- och studieböcker med nytryck av "Vägen väntar" samt av Carl-Axel Axelsson böcker "Gud blev människa - en läsning av Johannesevangeliet" och "Bry dig!" finns att köpa för 85:-/bok.

24 andakter av
Carl-Axel Axelsson - 35:-/häfte.

Minnessaker från Förbundets hundraårsjubileum!

Mugg med logga och årtal (tål att diskas i diskmaskin)
50 kr/st

Kassar med långa och korta handtag, logga och årtal
50 kr/st

Magneter med logga och årtal samt magneter med Uppsala domkyrka och logga
20 kr/st

Dessa saker finns i Förbundsbutiken för beställning.

Berit Olsson, Rausvägen 57, 253 74 HELSINGBORG, tel. 042-293933
Gert Råvik, tel. 0730-355689, gertravik2@gmail.com
OBS! Använd BG 5591-3321 för betalning, det gamla PG-numret gäller inte längre.

Vad vill smeden Asmund förmedla med sina slingor och figurer på kyrkdörren i Väversunda?

Jo, Asmund vill förmedla evangeliet! På ett snillrikt sätt får han fram budskapet. Han börjar med syndafallet. Överst på dörrens vänstra sida ser vi nämligen Adam och Eva plocka av den förbjudna frukten.

Till höger därom och mitt på **"första raden"** finner vi korset. Korset är ju det centrala i evangeliet, det glada budskapet. Korset utplånar synden, förlåter, upprättar och räddar oss från döden. "Liksom alla dör genom Adam, så skall också alla få nytt liv genom Kristus", skriver Paulus i 1 Kor 15:22.

Höger om korset hittar vi ännu ett träd, Livets träd. Om det skriver Johannes bl.a. "Den som vinner seger, åt honom skall jag giva att äta av livets träd, som står i Guds paradis" (Upp 2:7). – Här kan vi också tänka på vinstocken, om vilken Jesus säger att han är vinstocken och vi grenarna. "Bliv kvar i mig, så blir jag kvar i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv om den inte sitter kvar på vinstocken, kan inte heller ni göra det om ni inte är kvar i mig" (Joh 15). Längst ut till höger finner vi en symbol för denna enighet, för hur vi som vinstockens grenar är sammanbundna i Guds treenighet.

På **"andra raden"** utvecklas treenigheten ytterligare. Här finner vi tre hjärtan, som symboliserar den treenige Guden själv, tre hjärtan som man kan tänka sig talar om Faderns, Sonens och den Helige Andes enhet och kärlek. Inne i hjärtana syns två fåglar. Kanske vill Asmund återge Jesu uppmaning om att "förbli i hans kärlek", kanske vill han också att fåglarna ska få oss att tänka på fågelsång och lovsång till Gud liksom på Guds omsorg om den minsta lilla sparv och därmed hans omsorg om oss var och en (Matt 10:29-30).

På **"tredje raden"** finns fyra hela och två halva runda ringar samt i två av ringarna en fisk. Framställningen syftar på

brödundret med fem kornbröd och två fiskar. Lärjungarna, som insåg att alla åhörare behövde mat efter att ha lyssnat så länge på Jesu undervisning, ville skicka iväg dem till gårdarna och byarna runt omkring för att köpa mat, men Jesus säger **"Ge ni dem att äta"**. Lärjungarna kände sig rådvilla och det bästa de kom på var att föra fram en liten pojke, som hade matsäck med sig bestående av två fiskar och fem bröd, till Jesus, samtidigt som de frågar sig "Men vad förslår det till så många?" (Joh 6:8-13). Men i Jesu händer förvandlas det lilla som de kommer med. När han bryter brödet räcker det till alla. Det femte brödet har Asmund därför framställt i två halvor, d.v.s. som brutet. Här pekar Asmund på nattvarden och Jesu ord om att vi får del av honom själv när vi delar brödet och vinet och minns honom som givit sitt liv för oss var och en.

Hela evangeliet får Asmund fram på detta kortfattade och geniala sätt. Kyrkdörren tros vara tillverkad i slutet av 1100-talet och än idag förkunnar dörren samma underbara budskap. **Låt oss också vara med att sprida Jesu budskap på det sätt vi kan.**

Asmund var verksam i Öster- och Västergötland. På medeltiden när Asmund levde var dessa bygder präglade av kloster och munkar. Det var säkert munkarnas och nunnornas förkunnelse som påverkat Asmund liksom övrig befolkning i dessa trakter, där många små kyrkor växte upp. I kyrkorna runt om i vårt land hittar vi många olika föremål som vittnar om konstnärernas tro och det budskap de vill förmedla. Låt oss var och en ge oss ut på upptäcktsfärd och se vad konstnärerna genom sina olika föremål vill säga till oss.

Lena Åkerlund

Rapporter från Stiftsförbunden

Höstkönvent 2022 i Härnösand

Efter att ha fått en smörgås i församlingshemmet i Härnösand vandrade konventsdeltagarna över till högmässan i Härnösands domkyrka.

Komminister Katarina Adamsson predikade och Brunflo kyrkokör, ledd av Anna Tirén, sjöng vid olika tillfällen under gudstjänsten. Därefter serverades lunch i församlingshemmet varefter vi åter infann oss i kyrkan.

Nu blev vi informerade om domkyrkoförsamlingens verksamhet av kyrkorådets ordförande Karin Högberg. Karin själv motsatte sig den pastoratssammanslagning som ägde rum 2006, omfattande församlingarna Häggdånger, Stigsjö, Viksjö, Säbrå, Hemsö och Högsjö, där stiftsstyrelsen gett lokala pastorat i uppdrag att verka för en sammanslagning kallad Härnösands landsförsamlingars pastorat. 2018 gick stiftsstyrelsen vidare när detta pastorat slogs ihop med Härnösands domkyrkoförsamling och bildade Härnösands pastorat. Karin kunde nu se vissa fördelar i dessa sammanslagningar, framför allt ett sammanhållet konfirmerationsarbete eftersom kommunens tre högstadieskolor alla ligger i stadens centrum. Församlingsråden hade en viktigare roll, kunde fokusera på just församlingarnas arbete, inte ekonomi och arbetsgivaransvar.

I pastoratet finns 69 byggnader varav åtta kyrkor och ett kapell. Kyrkorådet har tre lång- och kortsiktiga mål: 1. Ideellas roll, dop och dopundervisning, 2. Medlemsvård, 3. Åtgärdsplan för fastigheter.

Vår stiftsförbundsordförande Juhani Ahonen menade att det är just de ideellas ansvar och uppgift som Lekmannaförbundet vill bidra med. Karin avslöjade att hon faktiskt inte kände till vårt förbund och Juhani lovade att skicka material med upplysning om förbundets organisation och uppgifter.

Därefter guidade oss katedralvärden Ann-Marie Thornell i domkyrkan. I Mariakapellet där vi befann oss finns sex ikonbilder, två(!) orglar (en skulle säljas, den andra var kopplad till orgelpiporna i Johanneskapellet), ett votivskepp och ett altare på ekstativ.

I kyrkans huvudskepp finns en altarpopsats (utan altare!) under målade medaljonger föreställande Mose, Elia, Johannes Döparen, Petrus och Paulus, centralaltare (en glasskiva på ekstativ),

Här förbereds utdelning av nattvardsgåvorna med hjälp av konfirmander och kyrkvårdar.

en stor ikon från Söråkers stiftsgård som avvecklades för tjugio år sedan och fyra ljuskronor från en äldre kyrka (gömdes under vattnet i Södra sundet inför ett väntat ryskt angrepp 1720). Huvudskeppet omges av tolv marmorerade pelare, symboler för Jesu lärjungarna. På läktaren finns en praktfull orgel från 1745.

Johanneskapellet används för enskild andakt men var nu vid renoveringen upptagen av en undanställd skylift. Innanför finns den nybyggda sakristian med en vacker stol som första gången användes av biskop Frans Mikael Franzén vid domkyrkans invigning 1846 och en stor spegel från den gamla kyrkan.

Dagen avslutades i församlingshemmet där konventsdeltagarna sammanträdde under ledning av stiftsförbundets ordförande Juhani Ahonen. De viktigaste besluten var att plats för vår- och höstkonvent 2023 fastställdes (Själëvad resp. Alnö) och att avböja ett erbjudande att arrangera riksårsmöte 2024 i Sundsvall. Tidigare hade husmor i församlingshemmet, Karin Högberg och Ann-Marie Thornell förärats Lekmannaförbundets scarf samt motsvarande slips till den av stiftsvisitation upptagne domprosten Kent Nordin. Gun Israelsson fick förbundets glasblock av Lekmannakåren i Sundsvall med anledning av sin två dagar senare 90-åriga födelsedag.

*Per Sundin,
Sekretare i Lekmannaförbundet
i Härnösands stift*

Några konventsdeltagare som väntar på guidning i Härnösands domkyrka.

Katedralsvärden Ann-Marie Thornell guidar i domkyrkan.

Lunch i församlingshemmet.

Borlänge 2022-11-10

Till Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

Anders Nordberg, förbundsordförande. Marie Nederman, förbundssekreterare. Västerås stifts Lekmannaförbund, repr av Bertil Hansson och Gerd Holmström. Per Henriksson Lerström, kyrkoherde i Stora Tuna pastorat. Ulla Nordlien, kyrkorådets ordförande. Ingegerd Hellberg, ordförande i Kvinnor i Svenska kyrkan i Borlänge. Thomas Söderberg, biskop emeritus i Västerås stift. Anders Litborn, komminister i Säterbygden.

Kära vänner till Lekmannarörelsen

Stora Tuna Kyrkliga Lekmannakår vill framföra sitt varma tack till er för er närvaro vid 100-årsjubileet, för gåvor till ACT Svenska kyrkan och för tal till Stora Tuna Kyrkliga Lekmannakår!

Vi är mycket tacksamma och glada över att jubileet blev en så fin högtid för oss. Mässan i Stora Tuna kyrka, ledd av kyrkoherden under medverkan av bygdens körer och predikan av biskop emeritus Thomas Söderberg blev mycket minnesvärd. Biskop Thomas räddade oss då de två inbjudna huvudtalarna, biskop Mikael Mogren och chefredaktör och författare Göran Greider hastigt insjuknat.

Efter lunchen, som kyrkorådet bjöd på, talade Thomas Söderberg om lekfolkets historiska vikt inom kyrkan och om lekfolkets betydelse i framtiden samt om kyrkans roll i samhället, något som också behandlas i den jubileumsskrift som Lars Lyrvall, kårens kassör, skrivit och som Lars föredrog. Efter föredraget ledde moderator Anders Litborn den samtals- och frågestund som följde varefter uppvaktningar tog vid och jubileet avslutades med kaffe.

Med tacksamma hälsningar från styrelsen för Stora Tuna Kyrkliga Lekmannakår genom

Nina Remdahl, sekreterare

Stora Tuna kyrkliga Lekmannakår 100-årsjubilerade

Den 17 januari 2021 inbjöd Prosten Otto Bolling i Stora Tuna till information om den då unga Kyrkobrödrarörelsen. Vid mötet bildades Borlänge-Domnarvets Kyrkobrödrakår. Den lever kvar som Stora Tuna kyrkliga Lekmannakår och är nu en av landets äldsta kårer. På Tacksägelsedagen var det dags för ett p.g.a. pandemin uppskjutet 100-årsjubileum.

Firandet började med festmätta i Stora Tuna kyrka och predikan av Biskop em. Thomas Söderberg.

Efter gudstjänsten samlades ett drygt femtiotal personer till lunch i Prostgården. Lekmannakårens ordförande Lars Rydje hälsade välkommen.

Biskop em. Thomas Söderberg hade med kort varsel ställt upp som föredragshållare

då de båda vidtalade medverkande insjuknat. Han talade om Lekfolkets historiska vikt inom kyrkan och dess betydelse i framtiden samt om kyrkans roll i samhället.

- Samhället förändras och kyrkan förändras, men kyrkans roll som en stabil grund för tillvaron kommer att bestå, sade han.

Bertil Hansson, förbundsordförande i Västerås stift.

Thomas Söderberg.

Gerd Holmström, Riksförbundet.

Per Henriksson Lerström.

Lars Rydje.

Vid de efterföljande samtalen framfördes en mängd synpunkter.

Mötets sista del upptogs av historik och uppvaktningar. De 100 åren har beskrivits i en jubileumsskrift och föredrogs i kort-het av Lars Lyrvall.

Gratulationer framfördes av kyrkorådets ordf. Ulla Nordlien, kyrkoherde Per Henriksson Lerström och Kvinnor i Svenska kyrkan genom Ingegerd Hellberg. För Lekmannarörelsen talade Bertil Hansson och Gerd Holmström.

Anders Lithborn, som fint lotsat genom jubileumsmötet, samt Thomas Söderberg avtackades med bokgåvor.

Lars Lyrvall

Höstutflykt till Gävle och Staffanskyrkan

Under några år nu har de lokala kårerna inom Uppsala stift besökt olika församlingar och firat gudstjänst tillsammans på höstkanten.

Den 16 oktober på artonde söndagen efter trefaldighet besökte vi Gävle och Staffanskyrkan i stadsdelen Brynäs.

Vi hade lyckats välja ett bra datum för en utflykt. Denna söndag var det nämligen feshögmässa då kyrkan firade 90 årsjubileum.

Staffanskyrkan som är uppkallad efter Hälsinglands apostel Steinfinn byggdes efter ritningar av arkitekten Knut Nordenskjöld och invigdes 9 oktober 1932.

Efter omfattande renovering under två år då bland annat en mycket fin samlingslokal en trappa ner i kyrkan tillkommit, återinvigdes kyrkan i slutet av förra året.

Högmässan leddes av församlingsherde Lennart Lundqvist. Staffans Motettkör, Hemlingbykören och Staffanskören medverkade under ledning av Christina Gagge och organist Joakim Andersson.

Altartavlan i Staffanskyrkan av Jerk Verkmäster föreställer Jesus på förklaringsberget.

Efter mässan bjöd församlingen på korb och kaffe i samlingsalen. Under fiket berättade diakon Lena Liss om Brynäs ängel, syster Lillemor (Hagberg).

Lillemor Hagberg växte upp i Luleå och utbildade sig till diakon på Ersta diakonissanstalt. Hon fick sin första diakonitjänst i Staffans församling 1947 och hon blev kvar där till pensioneringen 1986.

Det är alltid trevligt att då och då besöka en annan församling än sin hemförsamling och fira gudstjänst.

Det är också ett tillfälle att göra lite reklam för Lekmannaförbundet genom att dela ut vår informationsbroschyr och några exemplar av vår tidskrift.

*Bernt Lagelius,
förbundsordförande i Uppsala stift*

Inspirationsdag hos Lekmannaförbundet i Lunds stift 22 oktober 2022

Komminister Eva Gullmo.

John Liljeblad

Ann-Britt Strufve.

En dimmig oktoberdag samlades representanter från kårer i Svenska kyrkans Lekmannaförbund i Lunds stift till en inspirationsdag. Flera hade varit uppe i tidig timme för att färdas till Viken i nordvästra Skåne. När 50-talet deltagare samlades väntade goda smörgåsbullar i nyrenoverade Kyrkstugan.

Lekmannaförbundets flagga var hissad på församlingens flaggstång. Vackert blå med gult emblem.

Marie Nederman inledde välkomsthälsningen med att påminna att för 104 år sedan lade Natan Söderblom grunden för Svenska kyrkans lekmannaförbund. Lekmän är än idag en grundsten i Svenska kyrkans verksamhet.

Närvarande representanter från olika kårer presenterades för varandra, vilket var ett uppskattat inslag.

Komministern i Viken, Eva Gullmo, höll en morgonandakt där ”Din klara sol går

åter upp” kontrasterade mot dimman utanför fönstren. Andakten var kopplad till tacksägelse, tacksamhet att få vakna upp till ännu en dag med nya möjligheter.

Gullmo berättade om Vikens samhälle med ca 5000 invånare. Ett växande samhället medförande ökat antal dop och vigslar. I trädgården utanför församlingsalen finns en utekyrka anlagd. Utekyrkan blev av en tillfällighet färdig samma år som pandemin bröt ut.

Information från förbundet förmedlades av Marie Nederman. Inga-Lill Rubensson berättade om hur Höörs församlingsskär värvat nya medlemmar i samband med återinvigning av församlingslokaler. All personal visade upp sig och sin verksamhet och då hakade församlingsskären på och fick på så sätt nya medlemmar. Viktoria Persson berättade att även hennes kår, Hässleholm, mår bra och har ca 150 medlemmar. Härligt att höra om livaktiga kårer!

Förbundsbutiken fanns på plats med Gert Råvik bakom bordet.

Dagens inspiratör var John Liljeblad. Han berättade om sin tid som präst och som prost i Grevie och Förslöv. Han berättade mycket varmt och med glädje och humor

Glad Inga-Lill Rubensson.

om händelser och människor han mött. Ljudliga skratt hördes bland lyssnarna. Ungdomsarbete hade legat honom varmt om hjärtat, liksom syföreningsdamernas erfarenhet. Att arbeta som präst på landsbygden innebar att vara nära människor i olika sammanhang. Liljeblad visade sig dessutom vara Gullmos konfirmandpräst. Pastoratets värdinnor Annette Göransson och Frida Bäcklund Persson dukade fram en härlig lunch. Mat är en viktig del i gemenskap och skapar fina samtal kring borden.

Frida hann med att berätta om pastoratets satsning på bikupor på samtliga kyrkogårdar. Trots bekymmer med årets bisamhället så ser man framåt att kunna slunga honung framöver och sälja till förmån för ACT. Honungen heter så klart Holy Honey.

Eftermiddagens program var förlagt till kyrkan. Ann-Britt Strufve berättade om kyrkans historia. Från ett enkelt kapell till nuvarande kyrka från 1800-talet. Det märktes att hon älskar sin kyrka och är

stolt över den. Bl.a. fick vi veta att en del gåvor var från dåvarande krigsherren på Kulla Gunnarstorps gods. Som tack för att sjömännen i Viken stöttade honom genom att segla hans fartyg. Nu var ju detta redan på 1300-1400 talet.

Sändningsmässan inleddes med psalm 298, texter från 19:e söndagen efter trefaldighet lästes. Komminister Eva Gullmo talade kring evangelietexten. ”Medan dagen varar måste vi göra Guds gärningar”.

Marie Nederman ledde oss i förbön och inkluderade Lekmannaförbundet i denna. Blev vi då inspirerade, ja det blev vi. Många glada skratt, härliga möten, gemenskap och samtal präglade dagen. Vi gav varandra tips och inspiration som är användbart för församlingskårer och lekmannakårer.

Tack alla för en fin dag!

*Gertrud Green
Väsby lekmannakår*

Kårsamling för Bromölla Lekmannakår

Den 14 oktober hade Bromölla Lekmannakår en kårsamling i Församlingshemmet.

Undertecknad Lars-Bertil Ericson inledde och hälsade ca. 30 deltagare välkomna tillika med ett välkomnande av Annie Nilsson Lindahl och kyrkoherde Ralf Thiedemann.

Annie Nilsson Lindahl inledde med ett musikstycke på Harpa. Ralf Thiedemann höll ett intressant föredrag om kung David och ländernas utveckling på den tiden. När Ralf berörde Davids harpospel för kung Saul, fick de församlade åter höra harpotoner från Annie.

I anslutning till föredragets avslutning framförde Annie ytterligare ett musik-

stycke. Lars-Bertil tackade och bjöd in alla till gemenskap med kaffe och fralor. Annie avrundade gemenskapen med ännu ett musikstycke och Hans Kristoffersson avslutade samlingen varefter vi alla nedkallade Guds välsignelse.

Lars-Bertil Ericsson

Sommarmöte 2023

på Hjo folkhögskola 16-18 juni

Tema: Tygg i Guds händer, vad som än händer

Medverkande: Daniel Brattgård m fl
 Detaljerat program kommer i nästa nummer av Lekman i kyrkan.
 Deltagaravgift: 1900 kr för helpension fredag-söndag.
 Det finns också möjlighet att delta enstaka dagar.
 Frågor om programmet besvaras av Anders Åström,
 tfn 070-595 28 08, Mail: astrom.anders@gmail.com

Boka
datum nu!

**Lekmannaförbundet i Skara stift inbjuder till
 Bibeldag i Trollhättan
 Lördagen den 1 april 2023 kl 09.30 - ca 14.00**

Tema: Nåd och frid, apostlagärningens innebörd

Medverkande:

Owe Johansson, kh em
 Lars-Åke Peterson, präst

Deltagaravgift: 180 kr inkl. frk kaffe och lunch
 Anmälan: senast den 25 mars.
 Liisa Lundgren: 070-611 36 06
 Kristina Åström: 070-595 28 97
 eller
 mail: astrom.kristina@gmail.com

Stiftsförbundets årsmöte i Skara stift

Kommer att hållas i anslutning till
 Sommarmöte på Hjo folkhögskola fredagen
 den 16 juni.

Mer information i nästa nummer av Lekman
 i kyrkan.

Anmälan: senast den 1 juni.

Anders Åström: 070-595 28 08

eller

mail: astrom.anders@gmail.com

i samarbete med
SENSUS

FÖRBUNDSSTYRELSE OCH ÖVRIGA FUNKTIONÄRER den 28 september 2022

FÖRBUNDSLEDNING	Namn	Adress	Tel nr
Förbundsordf	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING	0708-95 28 28
1:e vice förbundsordf	Anders Åström	Ödenäs Östergården 327 441 95 ALINGSÅS	0322-530 32 0705-95 28 08
2:e vice förbundsordf	Jan Henriksson	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI	0705-45 81 38
Förbunds-kassör	Lennart Sjöstedt	Parkgatan 5 598 71 SÖDRA VI	0730- 82 00 01
Förbunds- sekreterare	Marie Nederman	Lilly Håkanssons gata 2A 263 64 VIKEN	0702-69 73 97
Vice Förbunds- sekreterare	Birgitta Dérand	Sankt Jörgens väg 20 296 35 ÅHUS	044-24 33 28 073-222 13 14
Förbundsredaktör	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING	0708-95 28 28
Medlemsregister	Jan Henriksson	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI	0705-45 81 38
Webbmaster	Johan Liw	Birkagatan 28 B 113 39 STOCKHOLM	

HEDERSMEDLEMMAR

Gerd Holmström	Nygatan 12 A 731 30 KÖPING	0221-320 77 0705-93 20 77
Birgitta Ericsson Löfgren	Svanebäcksvägen 3 263 62 VIKEN	042-23 70 70
Evert Josefsson	Nya Vägen 3A 515 34 VISKAFFORS	070- 603 59 20

ÖVRIGA FUNKTIONÄRER

REVISORER	Gun Green (Ordinarie)	Slitshult 408 598 72 SÖDRA VI	073-417 26 20
	Inger Claesson (Ordinarie)	Idrottsgatan 18 598 71 SÖDRA VI	070-273 25 54
REVISORER	Gösta Larsson (Ersättare)	Alexnäsgratan 1 598 35 VIMMERBY	070- 300 57 19
HELA MÄNNISKAN Representant	Brittallena Ljungman (Ordinarie)	Stampgatan 4 283 45 Osby	0479-124 44
	Mats Ytterborg (Ersättare)	Nyängsvägen 53 E 619 34 TROSA	0708-76 22 70
SENSUS Representant	Priscilla Helenius (Ordinarie)	Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL	060-12 12 48 0730-40 83 98
	Britt-Louise Madsen (Ersättare)	Rådhusgatan 81 831 44 ÖSTERSUND	0705-92 44 39
IDEELLT FORUM Representant	Magnus Wittgren (Ordinarie)	Båtbyggargatan 152 216 42 LIMHAMN	0725-35 10 80
	Ingemar Erikson (Ersättare)	Kaprifolvägen 12 263 62 VIKEN	0721-88 01 40
VALBEREDNING	Gert Råvik Ordförande	Planteringsvägen 102 C 252 31 HELSINGBORG	042-29 80 87 0730-35 56 89
	Britt-Louise Madsen Vice ordf	Rådhusgatan 81 831 44 ÖSTERSUND	0705-92 44 39
	Solweig Andersson	Bragevägen 15 A LgH 1003 662 34 Åmål	0532-14957
FÖRBUNDSBUTIK	Gert Råvik	Planteringsvägen 102 C 252 31 HELSINGBORG	042-29 80 87 0730-35 56 89
	Berit Olsson	Rausvägen 57 255 92 HELSINGBORG	042-29 39 33

Verksamhetsberättelse

BERÄTTELSE över verksamheten inom Svenska Kyrkans Lekmannaförbund 2021

Förbundsstyrelsen har under 2021 haft följande sammansättning.

Arbetsutskott

Anders Nordberg, förbundsordförande
Jan Henriksson 1:e vice förb.ordförande
Gerd Holmström, 2:e vice förbundsordförande
Marie Nederman, förbundssekreterare
Lennart Sjöstedt, förbundskassör
Carl-Axel Axelsson, hedersordförande t.o.m. den 15 november

Representanter från stiftsförbunden

<i>Ordinarie</i>	<i>Ersättare</i>	<i>Stift</i>
Bernt Lagelius	Margareta Johansson	Uppsala
Jan Henriksson	Britt Andersson	Linköping
Bo-Göte Palmqvist	Anders Åström	Skara
Beryll Grandell	Lars-Gunnar Karlsson	Strängnäs
Bertil Hansson	Majvor Öster	Västerås
Kerstin Göransson	Göran Gynnerstedt	Växjö
Meikel Ganebratt	Peter Wågsjö	Göteborg
Björn Larsson	Barbro Falken	Karlstad
G. Berggren-Larsson	Jimmy Ullgren	Stockholm
Magnus Wittgren	Birgitta Dérand	Lund
Maria Antonic/Juhani A.	Priscilla Helenius	Härnösand

Förbundsredaktör

Anders Nordberg, Förbundsordförande

Medlemsregister

Allan Forsberg/ Jan Henriksson

Revisorer

Ordinarie: Lena Karin Lundgren, Frösön
Ersättare: Lennart Eskilsson, Hässleholm

Förbundsstyrelsen – FS

Förbundsstyrelsen (FS) har haft ett sammanträde (digitalt via ZOOM) under året; den 17 november 2021.

Förbundsstyrelsens arbetsutskott (AU)

Förbundsstyrelsens arbetsutskott (AU) har haft ett sammanträde genom telefonkonferens den 20 oktober 2021.

Valberedning

Under 2020 bestod valberedningen av de som valdes vid rikskonventet 2018: Kjell-Arne Green, Lunds stift ordförande och sammankallande Britt-Louise Madsen, Härnösands stift Gudrun Eklund, fram till den 15 december 2021, Skara stift Solweig Andersson, Karlstads stift

Bönesamlingar under Lekmannaförbundets ledning

Förbundet har genom telefonkonferenser under år 2021 regelbundet administrerat och lett ett tiotal bönesamlingar, öppna för fri bön men med särskilt fokus på böneämnen knutna till Rysslands invasion av och övergrepp i Ukraina, till sekulariseringen i världen och i vårt land, till pandemin och övriga sjukdomar samt till vår kyrkas hälsa med hopp om liv och tillväxt, en kyrka med Kristus i centrum.

Förbundets administration

Förbundets löpande verksamhetsadministration - kallelser, protokoll, minnesanteckningar, skriftlig kommunikation etc – har nedtecknats och omhändertagits av förbundets sekreterare Marie Nederman. Förbundets ekonomiska administration och löpande redovisning, bokföring och ekonomisk rapportering har utförts och omhändertagits av förbundets kassör Lennart Sjöstedt. Förbundets medlemsregistrering och dess medlems- och prenumerationsregister har fram till sommaren 2021 omhändertagits och skötts av förbundets medlemsregistrator Allan Forsberg och efter denna tidpunkt, av förste vice förbundsordförande Jan Henriksson.

Under 2021 har i likhet med åren från och med 2016 visst arbete pågått inom sex olika nätverksgrupper (utveckling), med viss avmattnings på grund av risk för ständig återkommande spridning av Covid 19 - Omnicron. Se Verksamhetsutveckling 1 – 6.

Förbundsbutik

Lagerhållning, försäljning från och omsorg om förbundsbutiken har på ett förtjänstfullt sätt ombesörjts av Gert Råvik och Berit Olsson, Helsingborg. Till förbundsbutiken har under året tre nyskrivna böcker (skrifter) kommit in för försäljning, alla tre skrivna av Carl-Axel Axelsson, "Gud blev Människa", "Bry Dig" och "24 Andakter".

Ekonomi

Förbundskassör Lennart Sjöstedt har per den 31 december 2021 lämnat en balans- och resultatrapport över förbundets verksamhet 2021. Den ingående balansen för förbundets tillgångar per den 1 januari 2021 var 277 686 kr. Förbundets skulder uppgick vid samma tidpunkt till + - 0 kr. Den utgående balansen för förbundets tillgångar uppgick per den 31 december 2021 till 305 880 kr. Förbundets skulder uppgick vid samma tidpunkt till + - 0 kr. Resultatet Intäkter – Kostnader för 2021 blev + 22 592 kr (överskott). Lekmannaförbundets banktillgodohavanden om 247 391 per den 31 december 2021 är placerade på konto hos Vimmerby Sparbank. Värde av förbundsbutikens lagerhållning har i likhet med närmast föregående år uppskattats till 39 426 kr.

Medlemsutveckling

Antalet medlemmar i Svenska Kyrkans Lekmannaförbund var per den 31 december 2020 3 972 st och antalet kårer var vid

samma tidpunkt 112. Vid utgången av år 2021 var antalet medlemmar 2 906 st varav 104 direktanslutna, till stiftsförbunden knutna medlemmar. Antalet lekmanakårer uppgick per den 31 december 2021 till 96 st.

Lekman i Kyrkan

Tidskriften Lekman i Kyrkan har utkommit med fyra nummer under året. Tidskriftens redaktionskommitté har utgjorts av stiftsförbundsordförande Beryll Grandell, Strängnäs stift. Ansvarig utgivare har varit förbundsordförande Anders Nordberg. Tidskriften har tryckts och distribuerats av AB LH-tryck i Ulricehamn.

Hemsida

Förbundets hemsida med adress, www.lekmanikyrkan.se, har genom förbundsordförande Anders Nordberg som kontaktperson förvaltats av webb-master Johan Liw. Den information, kommunikation och publikation som återfinns på hemsidan har kvalitetssäkrats och godkänts av förbundsordförande Anders Nordberg.

Medlemsorganisationer

Svenska kyrkans lekmanaförbund har under året varit medlemsorganisation i SENSUS studieförbund, i Hela Människan och i Ideellt Forum. Lekmannaförbundet har i nämnda organisationer representerats av Priscida Helenius (ordinarie) och Hans Magnér (ersättare) i SENSUS, Anita Mörkenstam i Hela Människan, Magnus Wittgren (ordinarie) och Gudrun Eklund (ersättare- fram till den 11 december 2021) i Ideellt Forum

Riksprojekt – Alla Tiders bok

Riksprojektet "Alla Tiders Bok" har - om än i mindre omfattning - fortsatt 2021 genom bibelstudier, undervisning, textjämförelser och samtal. De tre böckernas sammanlagda antal om 30 kapitel med huvudrubrikerna "Vägen Väntar", "Vandra Vidare" och "Mot Ett Mål", har i likhet med närmast föregående år utgjort läromedel för projektdeltagarna. Trots nytryck av 500 ex av "Vägen väntar" så har allt fler böcker med nu nämnda rubrik efterfrågats.

Sverigebönen Nationaldagen 6 juni 2021

Sverigebönen utgörs av ett allkristet nätverk av regionala samordnare, en ledningsgrupp samt en referensgrupp med företrädare för kristna kyrkor och organisationer i Sverige. Till detta nätverk är Svenska kyrkans lekmanaförbund knutet. Nätverkets vision är

- en allkristen bönesamling på nationaldagen den 6 juni i alla kommuner i Sverige
- en bönerörelse av kristna från alla generationer och folkslag i Sverige, som året runt samlas till allkristen bön, lovsång och förbön för varje ort och för vårt land, med en folkväckelse genom tron på Jesus Kristus som mål,
- En bönerörelse med öppenhet för den helige Andes kraft och gåvor.
- En bönerörelse med fokus på samhällets behov och upprättelsen av dess grundpelare.

Svenska kyrkans lekmanaförbund har genom sina stiftsförbund och kårer på många orter i vårt land under nationaldagen den 6 juni 2021 anordnat eller/och deltagit i förbön inom Sverigebörens gemenskap för Guds närvaro i och välsignelse av sju samhälleliga verksamheter enligt följande.

1. Myndigheters och Politikers verksamheter
2. Verksamheter knutna till Guds församling
3. Familjer
4. Media
5. Undervisning och Utbildning
6. Näringsliv och arbetsplatser
7. Kulturella och idrottsliga verksamheter

Verksamhetsutveckling – 1 – 6

Under 2021 har viss verksamhetsutveckling pågått inom förbundet, utvecklingsarbete som initierats under Rikskonvent 2014 i Hjälmared, Alingsås av Skara stiftsförbund

1. Utvecklingsarbetet har genom översyn av Lekmannaförbundets stadgar resulterat bl.a. i beslut om vissa begrepps- och namnändringar, t.ex. förbundsstyrelse i stället för förbundsråd, Rikssårsmöte i stället för Rikskonvent etc
2. Arbetet med att återskapa nedlagda kårer har endast i vissa fall varit fruktbärande.
3. Magnus Wittgren har i samråd med representanter från Ideellt Forum, med Gert Råvik och Berit Olsson, tidigare utformat och även under 2021 spritt en folder med upplysning om Lekmannaförbundets identitet, verksamhet och målsättning - Vilka är vi?.
4. Information om lekmanakårens verksamhetsprogram har i viss omfattning för kännedom delgetts andra kårer.
5. Viss utredning knuten till inomkyrkliga relationer mellan vigda – anställda och lekmän (frivilliga) inom församlingarna har påbörjats.
6. Böneverksamhet och samlingar kring bön om, bön för och tacksägelse har inte minst nu under Bönens år 2021 vuxit bland förbundets kårer och genom mångas deltagande i Lekmannaförbundets regelbundna bönesamlingar via telefon.

Avtackning och Nyttillträde

Lekmannaförbundet avtackade i juni månad med tal och uppvaktning Allan Forsberg för hans mångåriga, från och med 1996 till 30 juni 2021, insats som medlems- och kårregistrator. Allans arbete har hela tiden varit mycket uppskattat, ansvarsfullt och beundransvärt. Avtackning gjordes i Allans och hans hustru Gun-Britts hem i Åhus. I köket doftade det härligt av en sjudande fiskgryta tillagad efter Allans recept. Efter ett kort hyllnings- och tacktal överlämnades från förbundet en orkidé och därtill IBRIS STORA Handbok till Bibeln, allt i tacksamhet och med bön om Guds kraft och välsignelse nu och under kommande dagar! Samtidigt hälsades Jan Henriksson, förbundets förste vice förbundsordförande, välkommen med förbön över uppgiften att överta ansvaret för och hantera registren. Artiklar med upplysningar och information om avtackning och tillträde av ansvarig för medlemsregistret finns intagna i Lekman i Kyrkan nr 2 och 3 - 2021.

Uttalande av biskop Fredrik Modéus publicerat i Kyrkans Tidning den 2 september

Ett samtalsämne inom Lekmannaförbundets tema Bönens år 2021 är föranlett av ett uttalande av biskop Fredrik med viss anknytning till hans herdabrev

- Bland de yngre prästerna beskriver många en utbildningstid med mer fokus på formellt chefskap än på det ledarskap som är sammantvinnat med den prästliga identiteten. Vid ett av samtalen sa en präst: "Jag längtar efter att återfinna mitt prästhjärta." När kyrkoherdens vardag tyngs av administrativa göromål, räcker inte alltid kraften till det som har med det inre livet att göra. Och

inte heller till de kreativa framtidsvisionerna. Kravet på planer, policyer och riktlinjer kan leda till att produktionen av dokument tar energi från att utveckla församlingens liv (levande kyrka). Visst jag är medveten om att somliga kyrkoherdar skulle kunna effektivisera administrationen, men att säga att det är lösningen på problemet blir ett sätt att rättfärdiga ett system, och en tidsanda som låser in kyrkoherdens ledarskap i en sådan mängd administrativa uppgifter att tiden inte räcker till för det riktigt viktiga.

- Svenska kyrkan bör lämna en styrnings- och ledningsmodell präglad av kontroll bakom sig och låta en nygammal modell baserad på tillit växa fram. Det handlar om att tillsätta en förenklingsutredning med målet att just förenkla för den som har ett formellt ledarskap i kyrkan, så att energi i stället går till missionsuppdraget. För att betrakta bönen och fromhetslivet ser jag i dag en risk att Svenska kyrkans präster blir som huvudfotingar, där hjärnans kunskap bedöms som mer betydelsefull än hjärtats erfarenhet, och där den intellektuella förmågan väger tyngre än trons insikter som växer fram genom umgänget med Gud.

- Vi behöver starta processer som låter den andliga formationen väga lika tungt som den akademiska utbildningen och samtal bör föras i hela kyrkan om vilka lärandemål vi behöver för en prästkandidats andliga utveckling.

- Bön, Andlig läsning och Självavård får inte förvisas till det privata, utan en allt tydligare del av vår kyrkas arbete med prästidentiteter är i vardande. Vi talar om behovet av att vår kyrka – **verkligen är kyrka.**

Riksmöte Mitt

Riksmöte Mitt hölls under helgen den 23-24 oktober 2021 i Sigtunastiftelsens lokaler i Sigtuna med 28 deltagande medlemmar hemmahörande inom fem stiftsförbund; Uppsala, Stockholm, Härnösand, Västerås och Växjö. För värdskapet svarade Uppsala stiftsförbund och dess ordförande Bernt Lagelius. Riksmötet hade karaktär av inspirationssamling med Christina och Stig Norin som inledningsvis berättade om Jerusalemsföreningen och Den Gode Herdens Skola. Sofia af Geijerstam guidade deltagarna med föreläsning av stiftelsens lokaler för forskning, författarskap och utbildning med bibliotek, kapell och arkiv. Anders Nordberg höll under första dagens eftermiddag ett föredrag om 'Bönen som kraftkälla' - seminariematerial från den tid då Algot Tergel var förbundsordförande. John Beck med rötter i USA och innehavare av en Bachelor of Music - bjöd på en högkvalitativ pianokonsert med musik av favoriten J.S. Bach och av Beethoven, Schubert, Chopin, Rachmaninov, Debussy, Mousorski samt en Folkmelodi från Dalarna. Under söndagsmorgonen bjöds deltagarna på ett föredrag av Bo Johansson om Ikonmålning (Guds avbild – Guds ikon). Riksmötet avslutades under söndagens förmiddag i Olaus-Petri kapellet med en lekmanaledd högmässogudstjänst med predikotema Samhällsansvar. För den lekmanaledda högmässogudstjänsten svarade Annika Berglund med Ida Berglund, Katarina Pettersson, Niklas Malmström och Sofia resp. Johanna Berglund samtliga hemmahörande i Lekmannakåren i Torsåker.

Uppvaktning

Magnus Wittgren, stiftsförbundsordförande i Lunds stift, har den 4 december 2021 ingått äktenskap med Erica Lennartsson båda med postadress Hyllie Kyrkoväg 49 B, 216 16 LIMHAMN. Svenska kyrkans lekmannaförbund har samma dag

framfört varma gratulationer med förbön om att Magnus och Erica ska få vara varandra behjälpliga under alla kommande dagar, ska få leva i kärlek och frid, i ömsesidig trohet, gemenskap och med aktning för varandra samt att Guds kraft och nåd ska få omsluta såväl Magnus som Erica och därmed ge dem evig glädje! (SvPs 721 v. 3-5.)

Kondoleanser

Lajla Hultberg, Åsarp, förbundssekreterare 1995-2006, har den 21 november 2019 i en ålder av 88 år stilla somnat in och lämnat såväl släkt som vänner i sorg och saknad. Lekmannaförbundets f.d. hedersmedlem Carl-Eric Abrahamson har i Lekmannaförbundets tidskrift, *Lekman i Kyrkan* nr 1-2020, tecknat en minnesbild av Lajla och hennes kraft och vilja att verka inom lekmanarörelsen och inte minst verka för hela kyrkans liv. Carl-Eric avslutade minnesbilden med följande text. 'Med tacksamhet och vördnad vill vi i Svenska Kyrkans Lekmannaförbund uttrycka vår tacksamhet för vad Lajla har utträttat och minnas Lajla för sin insats för kyrkans liv i vårt församlingsarbete. 'Tron är den kraft från Gud Som vårt hjärtas storm bevingar. Tron är det änglabud som oss bär på böns vingar Tron det är Guds hjälp i nöden Tron är starkare än döden.'

Els-Marie Carlegrim, Linköping, maka till framlidne professor och förbundsordföranden i Svenska Kyrkans Lekmannaförbund, Erik Carlegrim har den 12 december 2020 i en ålder av 97 år, lämnat sina anhängare, sin familj, släkt och vänner i stor sorg och saknad. Svenska kyrkans lekmanaförbund har uppmärksammat Els-Maries avsked i en minnesskrift i Lekmannaförbundets tidskrift, *Lekman i Kyrkan* nr 1-2021. Els-Marie var under åren 1947-2005 gift med Erik, förbundsordförande under åren 1976-1984. Els-Marie var under många år och fram till sin hemfärd en aktiv medlem i Lekmannaförbundet såväl på lokal- som på riksplplanet. Trots sorg och saknad utgör Els-Maries avsked en påminnelse om många ljusa stunder fyllda av engagemang, ansvar och positivism med uppmuntran och ständig glädje i Kristus! Såväl Erik som Els-Marie har utgjort fundament i Lekmannaförbundet med tillit, trofasthet, engagemang och ansvar, viktiga egenskaper som gett glädje och tillväxt. I dödsannonsens vald och känd psaltarsalm nr 23 är träffsäker: "Herren är min herde, Mig skall intet fattas, Han låter mig vila på gröna ängar, han för mig till vatten där jag finner ro..." Frid över Els-Marie, i ljusaste minne bevarad!

Sven-Eric Huss, Vingåker, tidigare ordförande i Västra Vingåker kåren, vice ordförande i Strängnäs stiftsförbund och vice sekreterare i Svenska kyrkans lekmanaförbunds förbundsstyrelse samt därtill ledamot i Strängnäs stiftsfullmäktige har i en ålder av 83 år lämnat sitt jordeliv den 22 februari. Svenska kyrkans lekmanaförbund har uppmärksammat Sven-Erics hemfärd genom en minnesskrift i tidskriften *Lekman i Kyrkan* nr 2 – 2021 och genom en gåva enligt önskemål till Erikshjälpen. - Då sade Jesus till henne: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö." (Joh 11:25-26)

Yngve Hansson, Vellinge, har i en ålder av 94 år lämnat sitt jordeliv den 30 juli 2021. När Kyrkobrodrakåren bildades i Vellinge 1971 blev Yngve en av de första medlemmarna. Han blev kårens ordförande 1994 vilken post han lämnade 2017. Yngve var en flitig kyrkobesökare (kyrkbänkens ämbete) och mångårig körmedlem i Vellinge kyrkokör. Kassör Inger Johansson Nils-

son i Lekmannakåren i Vellinge-Månstorps församling upplyser om att det är många som minns Yngve med värme och glädje "Någonstans inom oss är vi alltid tillsammans".

Roger Gustafsson, Ringarum, har den 4 oktober 2021 vid 59 års ålder, lämnat sitt jordeliv och i kretsen av sin familj, hustru Anette dotter Annica med make stilla somnat in. Roger hade under många år uppdrag och ansvar inom en mångfald organisationer, Röda Korset, Ringarums Hembygdsförening och inte minst inom Svenska kyrkan där han i Ringarums och Gusums församling var kyrkvård under 32 år, ledamot i församlingsrådet, kyrkorådet och i kyrkofullmäktige. Så var Roger också under många år ordförande i Lekmannakåren i Ringarums och Gusums församling och sedan mitten av 1990-talet och fram till och med 2014 stiftsförbundsordförande i Linköpings stift, med uppdrag att vara ordinarie ledamot i Lekmannaförbundets förbundsråd och under några år medlem i Lekmannaförbundets valberedning. Roger bar hela denna tid på en ambition att förnygra såväl Lekmannaförbundets medlemsgrupp som dess verksamhetsinriktning. Roger och hans familj deltog i flertalet, näst intill samtliga Rikskonvent, mellan åren 1992-2012. I tacksamhet till Herren för alla Rogers insatser i vår kyrka och i vårt förbund, för hans kärlek, ständiga omtanke och hjälpsamhet lyser vi frid över Rogers minne. Lekmannaförbundet har i enlighet med Rogers önskemål lämnat en minnesgåva till Röda Korsets verksamhet! O Herre, ge Roger din frid och låt ditt eviga ljus lysa för honom! "

Carl Axel Axelsson, Lekmannaförbundets f.d. ordförande (1984-1998) lämnade sitt jordeliv den 16 november 2021 i en ålder av 97 år. Han lämnade därmed sin hustru Margareta, sina fyra barn med familjer, barnbarn och barnbarnsbarn. Han lämnade också oss övriga, Lekmannaförbundet, vänner och medarbetare i sorg och saknad dock utan egen oro, med fast förtrostan på Kristus samt med allas vår tacksamhet över den glädje, värme, trofasthet och kunskap som han förmedlat.

Tidigt väcktes Car Axels Gudstro med fokus på Guds skapelse, på skog, kust och hav och tidigt i sitt yrkesliv ivrade han för en förbättring av svenska folkets och inte minst barns kunskaper i engelska språket med engagemang i uppgiften att föra in engelska som obligatoriskt ämne i grundskolan. Som tillhörig skol- och utbildningsväsendet i vårt land innehade han många ansvarsfulla uppgifter t.ex. som metodiklktor i engelska vid Lärarhögskolan i Stockholm, ämneskonsulent i engelska hos Skolöverstyrelsen och Stockholms skoldirektion, undervisningsråd och chef för Skolöverstyrelsens lärarutbildningsbyrå samt byråchef vid Universitets- och högskoleämbetet med ansvar för bl.a. internationaliseringsfrågor. Samtidigt författade han läroböcker och skrifter knutna till pedagogik och undervisningshistoria t.ex. 'Bättre engelska' och 'Gud, Engelska och Hyvelspån'. Carl-Axels livsverk är omfattande, djupt, brett, innehållsrikt och inrymmer inte minst ett livslångt engagemang i och för vår Svenska kyrka, för Kristus, med förtroendeuppdrag i hemförsamlingen i Västerled, i Stockholms stift och på nationell nivå som ledamot i Kyrkomötet och i dess Läronämnd. Fram till sin död var han aktiv i Svenska kyrkans lekmanaförbund vars benämning från och med förbundets tillkomst den 22 oktober 1918 och fram till 1978 inleddes med begreppet 'Kyrkobrodrarna.' Förbundet bildades genom en sammanslagning av Självavårdssällskapet i Stockholm och Kyrkliga frivilligkåren m.fl. i Uppsala på initiativ av bland andra roteman Carl Alm, biskop Manfred Björkquist och ärkebiskop Nathan Söder-

blom. Björkquists och organisationens lösen var "Sveriges folk, ett Guds folk!" Förbundets uppgift var och är som de flesta av oss vet att med Kristus i centrum samla människor till engagemang och ansvarstagande för vår Svenska kyrka med delaktighet i dess uppgifter: gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. Ärkebiskop Nathan Söderblom blev 1918 förbundets förste ordförande och Carl-Axel dess nionde (1984-1998). Därefter utförde han med ansvar, engagemang och värme många uppgifter som förbundets hedersordförande 1998 – 2021 inte minst uppgifter knutna till regelbundet återkommande inspirationssamlingar, seminarier och riksmöten (års- och planeringsmöten). Han kombinerade nämnda uppgifter dels med resor till ett stort antal lokala medlemsföreningar, dels med personlig medverkan vid förbundets rikskonvent (riksårsmöten) vartannat år dels ock med ett eget, omfattande författarskap, resulterande i läroböcker, romaner, studiehäften och skrifter med särskild förkärlek för aposteln Johannes. Till hans författarskap hör: LEVA, VÄXA, TJÄNA I KYRKAN – teologi för kyrkans folk; VEM ÄR HAN? (Johannes); SILVERSMEDEN; ALLA TIDERS BOK (VÄGEN VÄNTAR, VANDRA VIDARE, MOT ETT MÅL); MÄNNISKA; SE MÄNNISKOR; GUD BLEV MÄNNISKA; Bry dig! och 24 ANDAKTER. Carl-Axels musikaliska ådra och gåva som textförfattare, tonsättare och pianist och hans praktiska anlag med erfarenhet från såväl hus- som båtsnickerier är egenskaper som härutöver gör sig påmind. För oss alla framstår Carl-Axel som ett av lekmannarörelsens fundament, en förebild med innehav av en mångfald Guds gåvor som utan tanke på egen vinning bestod i att tjäna, undervisa och verka i Kristi efterföljd. Han hade förmågan att brett och djupt analysera de utmaningar som han ställdes inför och med allsidig kunskap och erfarenhet var han en kraftkälla med uppmuntran och positivism, med utstrålning och värme och inte minst med det allra viktigaste - den stora gåvan att undervisa och förmedla Gudstro där Kristus med Bibelfordet ständigt stod i centrum. Två veckor före sin död färdigställde Carl-Axel sin sista skrift, häftet 24 ANDAKTER. Den 24:e av dessa Andakter är rubricerad "SE, JAG GÖR ALLTING NYTT." Andaktens bibeltext är hämtad från Uppenbarelseboken 21 kap som handlar om den väldiga uppenbarelse i ord och syner som aposteln Johannes hade. Johannes andliga syn avslöjar en fundamental sanning: Det är inte reparation det är fråga om. Det är nyskapelse. Guds himmel, livets, försoningens och glädjens livsrum skall "komma uppifrån" som en ny Guds skapelse, en kärleksgåva, "en brud som är smyckad för sin man". Denna den sista av de 24 andakterna avslutas med några verser ur Sv Ps 324 där vers 3 har följande lydelse: "Vad ingen kan beskriva, vad ingen hört och sett skall Gud de sina giva. Hans rike är berett. Där får till sist de skåda Guds majestät och ljus. Oändlig frid skall råda i deras Faders hus." Carl-Axel är för alltid i största tacksamhet till Herren Jesus Kristus och i allra ljusaste minne bevarad! Oförglömliga är hans gärningar i Kristus! Förutom kondoleans med blomsterkrans har Lekmannaförbundet lämnat en minnesgåva till, enligt önskemål. Credo.

Carl-Erik Sahlberg - prästen, kyrkohistorikern, missionären och författaren har den 17 november 2021 avlidit i Tanzania i en ålder av 76 år. Hans närmaste är hustrun Overa och barn med familjer. Under sina mer än fem decennier som präst svarade Carl-Erik Sahlberg för en enastående gärning, i S:t Clara kyrka i Stockholm där han var ansvarig för arbetet bland dem han kallade "de tilltufsade" i 25 år, i Tanzania som prästutbildande missionär på 1980-talet och bland föräldralösa barn och

bibelskoleelever efter pensioneringen 2012, som författare till mer än 30 böcker och som lärare i bland annat kyrkohistoria. Carl-Erik inspirerade församlingar i skilda samfund runt om i Sverige genom studiebesök i S:t Clara och predikoresor runt om i Sverige, den sista bara ett par månader innan han gick ur tiden. Carl-Erik var en sann ekumén men hans hjärta brann särskilt starkt för Svenska kyrkan, som han med inspiration från fornkyrkan kallade "mamma kyrkan". Han såg med sorg på urvattnad förkunnelse och fallande kurvor för snart sagt allt från medlemsantal till begravningar. Han var besluten att arbeta för att få Svenska kyrkan att vända och tända, att hitta tillbaka till kärnan i det kristna budskapet, med Bibeln som fast grund och där Jesus Kristus alltid står i centrum och beroendet av den helige Ande bejakas. I det syftet tog Carl-Erik initiativ till nätverket **Vägen** där präster, diakoner, andra anställda och lekfolk som delar hans vision stöttar och inspirerar varandra. Under hans Sverigebesök under hösten 2021 var han värd för en Vägendag i S:t Clara där representanter för en rad inomkyrkliga organisationer möttes för interna överläggningar och ett offentligt panelsamtal om Svenska kyrkans framtid. Kyrkohistorikern Carl-Erik betecknade själv samlingens bredd och mångfald som "kyrkohistorisk". Nätverket Vägen blir aldrig riktigt detsamma utan eldsjelen Carl-Erik Sahlberg. Ingen kan ta över hans roll, som bottnade i hans breda kunskap, stora erfarenhet och aldrig sinande energi. Men en av Carl-Eriks styrkor var att han byggde för framtiden. Det gäller verksamheten i S:t Clara, som har fortsatt att utvecklas och växa även efter det att han lämnade ledarskapet. Och det gäller nätverket Vägen, som i en tid som denna har en stor uppgift att fylla för Svenska kyrkans och svensk kristenhets framtid. För ledningsgruppen för nätverket Vägen är Anders Åström ordförande och Elisabeth Sandlund vice ordförande.

Carl-Erik föddes i Hammerdal i Jämtland den 22 oktober 1945 och växte upp under enkla förhållanden dock med särskild studiebegåvning och med omvitnat gott minne. Han tog studentexamen i Östersund 1966. Något tidigare i tonåren hade Carl-Erik kommit till tro. Herren valde Carl-Erik och Carl-Erik valde Herren. I hembygden spreds ryktet att Sahlbergspojken hade gått och blivit religiös. Efter teologistudier prästvigdes Carl-Erik redan 1968 och fick tjänst som kyrkoadjunkt i Storsjö kapell fram till och med 1973 varefter studier i teologi återupptogs. Han utsågs till kyrkoherde i Alsens församling i Jämtland 1976 och verkade där med avslut 1983. Under denna period närmare bestämt 1977 disputerade Carl-Erik i kyrkohistoria vid Uppsala universitet på en avhandling om pingströrelsen och tidningen Dagen, inriktad på rörelsens existens och verksamhet 1907-1963. Efter sin tjänstgöring som kyrkoherde i Alsens församling var Carl-Erik verksam som missionär och lärare i kyrkohistoria främst för blivande missionärer och präster vid Makumira. I S:t Clara kyrka i Stockholm var han ansvarig för arbetet bland dem han kallade "de tilltufsade" i 25 år, i Tanzania som prästutbildande missionär på 1980-talet och bland föräldralösa barn och bibelskoleelever efter pensioneringen 2012, som författare till mer än 30 böcker och som lärare i bland annat kyrkohistoria. Carl-Erik inspirerade församlingar i skilda samfund runt om i Sverige genom studiebesök i S:t Clara och predikoresor runt om i Sverige, den sista bara ett par månader innan han gick ur tiden. Under den sista sträckan av jordevandringen stod Vägens framtid och utveckling högt på hans dagordning. Han inspirerade och drev på oss andra och fick oss att åstadkomma mer än vi trodde var möjligt.

Senare, från och med ca 2010 och fram till sin död var han tillsammans med sin hustru Overa ansvarig för driften av ett antal barnhem i Afrika, särskilt för barn som mist sina föräldrar i hiv/aids. Verksamheten betjänade ca 200 barn från Uganda, Tanzania och Kenya. I stort sett samtidigt eller under åren 1989 – 2012 var Carl-Erik verksam i S:ta Clara kyrka inom Stockholms domkyrkoförsamling (S:ta Clara kyrkas vänner) där han som ordförande, präst och direktor fick ett mer fritt handlingsutrymme. Här tog Carl-Erik initiativ till och praktiserade ett omfattande diakonalt arbete bland socialt utsatta och hjälpsökande i Stockholms centrala delar. Parallellt med sin verksamhet i S:ta Clara fortsatte Carl-Erik med sin akademiska verksamhet och undervisade sedan 1995 i kyrkohistoria vid Teologiska Högskolan i Stockholm, Saint John's College i Nottingham i England och vid Ersta Sköndal högskola i Stockholm samt i missionsvetenskap vid Johannelunds teologiska högskola i Uppsala. Carl-Erik antogs 1998 som docent i kyrkohistoria av Uppsala universitet och gav ut ett femtontal, senare utökad till ett trettio-tal böcker och skrifter. Missionsinstitutet Kairos bildades 1996 med Carl-Erik som en av initiativtagarna och senare även dess direktor. Institutet har sedan gått samman med den svenska grenen av New Wine, och bildat Kairos New Wine där Carl-Erik tidigare varit med i styrelse och i ledningsgrupp. Carl-Erik var medlem i Svenska kyrkans lekmanaförbund sedan början av 2000-talet och vurmade starkt för denna vår rörelse med inriktning på ansvar och engagemang i Kristus, inte minst och särskilt för att bidra till en i alla delar "levande kyrka" och alltid med Kristus i centrum.

Carl-Erik var huvudtalare och ordets bärare i samband med Lekmanaförbundets Rikskonvent i Vadstena 2000 där han under temat "Visa mig vägen Herre och låt mig villigt följa den!" (den Heliga Birgittas dagliga bön) lät oss följa med i undervisning på upptäcktsfärd genom seklerna, med fokus på en vägvisare under varje sekel alltifrån Paulus till Moder Teresa! Under sensommaren 2006 hade ett fyrtiotal lekmän och teologer från hela Europa, jämte vårt eget Lekmanaförbund, glädjen att tillsammans med vår europeiska f.d. syskonorganisation EFCM (European Forum of Christian Men), där undertecknad då hade förtroendet att vara ordförande (president), bli inbjudna till S:ta Clara kyrka för att genom Carl-Erik till stor belåtenhet bli informerade om S:ta Claras kristna sociala verksamhet med undervisning, diakoni, bön, omsorg och själavård. Carl-Erik var tillsammans med Carl-Axel Axelsson Lekmanaförbundets huvudtalare vid förbundets Rikskonvent i Helsingborg (Sundsgården) 2016 och Carl-Erik talade då om vikten av och glädjen i att stå fast i tron. Temat löd "Stå fasta". Carl-Erik deltog tillika med Carl-Axel Axelsson i Lekmanaförbundets 100-årsjubileum 2018 i Uppsala! Till minne av Uppsala och våra ärkebiskopar så var Carl-Erik särskilt fäst vid ärkebiskop Bertil Werkström som gick ur tiden 2010. Carl-Erik uttalade flera gånger att "Han är min favoritbiskop". "Det jag uppskattade hos Werkström var framför allt hans fasthet i tron och hans omsorg om den enskilde – detta inte minst till följd av att ärkebiskop Bertil hade lyft fram själavårdens betydelse i kyrkan". Ärkebiskop Bertil såg Sverige som ett postkristet land som behövde återevangeliseras. Under alla år har Carl-Erik med djupt engagemang, med kärlek och värme uppmuntrat Svenska kyrkans lekmanaförbund, det förbund till vilket han själv hörde, att bidra till existensen av en levande kyrka, en kyrka där bibelordet och Jesus Kristus står i centrum, en kyrka som ständigt för samtal med och förenas i bön till Herren. Den 28 januari 2009 tilldelades Carl-Erik Hans majestät konungens medalj av åttonde storleken i högblått band

– "för betydelsefulla insatser inom Kyrkans sociala arbete". Till Carl-Eriks författarskap hör minst ett trettio-tal böcker. Flertalet av dem har gått ut i nya upplagor och minst tio av böckerna är översatta till andra språk. Här följer några exempel på de böcker och skrifter som Carl-Erik har författat: "FRÅN STORSJÖ KAPELL TILL SERGELS TORG", "DEN HELIGE ANDE – KRAFT TILL TJÄNST", "ALLT DET GODA VI HAR I KRISTUS", "DE TRE NYCKLARNÄ", "DAG FÖR DAG", "VÄLSIGNELSER I MITT LIV", "DEN KYRKA VÄXER SOM...", "KYRKANS FÖRSTA TID", "EFFEKTIV BÖN", "GEORGE MÜLLER – ETT LIV I BÖN OCH TRO", "MIRAKLET S:TA CLARA", "PREDIKNINGAR I KATEDRALEN", "MAMMA KYRKAN BERÄTTAR" m.fl. I tacksamhet till vår treenige Gud för allt som Gud under alla år har förmedlat genom Carl-Erik, för ledarskap, kunskap, undervisning, klar-synthet, kärlek, omsorg, ödmjukhet, samtal, lyhördhet och förböner sörjer vi med saknad hans avfärd.

In i det sista arbetade Carl-Erik tillsammans med sin hustru Overa i och för organisationen MOKICCO (Mount Kilimanjaro Children Care Organization). Om tiden för livets slutskede kom på tal uttalade han vid ett flertal tillfällen med övertygelse - 'Tro det inte. Nej, tro det inte. Om ni får höra att jag är död, tro det inte – för då lever jag som aldrig förr.' Hoppet om himmelen, Guds härlighet, var så viktigt för honom. Jesus sade: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tro på mig skall leva om han än dör." (Joh 11:25) Carl-Erik begravdes under torsdagen den 25 november 2021 i Tanzania i det land som hade hans hjärta sedan åren på 1980-talet. Han brukade säga att han önskade bli begravd i Afrikas röda jord. Denna hans önskan blev nu uppfylld sedan han avlidit i Marangu strax söder om Kilimanjaro. Detta påminner om afrikamissionären David Livingstone från Storbritannien (Skottland) vars hjärta begravdes i Afrikas röda jord 1873 medan övriga kvarlevor fördes till Westminster Abbey i London. Trots covidbegränsningen på 200 personer kom mellan 300 och 400 från hela Tanzania till Carl-Eriks begravning. Vårt svenska kungapar liksom biskop Andreas Holmberg i Stockholm hade sänt sina kondoleanser. Tre köror och en blåsorkester spelade och många höll tack- och minnestal. Begravningsceremonin betraktas som ljus och glädjefull - allt i stor tacksamhet. Under fredagen den 26 november hölls minnesgudstjänst i S:ta Clara kyrka. Mats Nyholm, direktor i S:ta Clara, uttalade att Carl-Erik Sahlberg troligen är den människa som i modern tid har hjälpt flest fattiga i Stockholm och att i tron på sin Herre Jesus Kristus gick Carl-Erik ofta den där extra milen för sin nästa. Ivan Giertz, tidigare tjänstgörande präst i S:ta Clara, påminde om Carl-Eriks nio punkter för församlingstillsväxt vilka betytt mycket för församlingslivet i S:ta Clara. En av punkterna är – "Den kyrka växer som bryr sig om människor i nöd." En del av sången och musiken under minnesgudstjänsten stod Carl-Erik själv för. Carl-Eriks inspelade sånger spelades upp och församlingen stod upp och sjöng med. Mats Nyholm upprepade Carl-Eriks ledord "**det bästa framför**" med sikte alltid liggande i himlen – och nu är Carl-Erik där! Carl-Erik är i stor tacksamhet, för alltid i allra ljusaste minne, bevarad! Gud tillhör äran nu och i evighet!

*Svenska kyrkans lekmanaförbund
Anders Nordberg, förbundsordförande*

Slutord

Vi som inom Lekmanaförbundet haft ert förtroende under det prövasamma året 2021 med utbredd pandemi, Covid 19 och Omnicron, som föranlett inskränkningar i sedvanlig mötesfrihet

och förhållning vill framföra ett Varmt Tack till i första hand Herren Jesus Kristus för hans kärlek och nåd som förklarar vår överlevnad och existens samt också till hans redskap, således till alla ni medarbetare i kårer, i stiftsförbund och riksorganisation. Tack för allt gott arbete och hängivet engagemang, för ansvar och inte minst för kraftsamling med gemenskap i bön och gudstjänstliv, diakoni och mission som vi har fått uppleva 2021, ett år då några av våra starkare bärare av evangeliet har lämnat sina jordeliv. En dikt av Nils Bolander som Carl-Erik Sahlberg tyckte allra bäst om lyder: *Du store skrothandlare Jesu Krist, kasserade plogjärn köpte du sist. För en rostig och utbränd människospis bjöd du genast ett skyhögt pris. Du drar med din kärra jorden kring. Och letar upp det som är ingenting. Skrotsaker här och skrotsaker där – strax blir det fråga om affär. Det är som vore du döv och blind För många som slörar för förlig vind. Du store skrothandlare Jesu Krist. Har köpt mig dyrt i min svåra brist.*

Förgäves all vår omsorg är och allt vad vi bedriver, om inte Gud är med oss där, om han ej framgång giver. Vad nytta gör den kamp i långa arbetsdagar, Om ej Guds nåd med kraft och råd oss hjälper och ledsagar? SvPs. 595:1

Jönköping, Södra Vi, Köping, Viken och Södra Vi i juni 2022

Förbundsstyrelsen (arbetsutskott)

Anders Nordberg

Jan Henriksson

Gerd Holmström

Lennart Sjöstedt

Marie Nederman

Svenska Kyrkans
Lekmannaförbund

Årsredovisning 2021

Noter

- 1 2 591 medlemmar 2021
- 2 Verbum
- 3 Avser Konsultarvode för 2020 års Årsredovisning
- 4 Varulager har borttagits eftersom inventering inte skett senaste åren och man behöver inte ha det i en sådan föreningstyp. Mest för skattemässiga skäl man har det.
- 5 Kundfordringar: Obetalda fakturor, medlemsavgifter. 12.510:- och 4.230:-.
- 6 Plusgiro och konto i Nordea är avslutade och medel är överförda till Vimmerby Sparbank
- 7 Årets resultat: överskott 22 592:-
- 8 Insamlade gåvor mm till Sommarmöte från 2020 och 2021.
- 9 Leverantörsskulder ligger kvar sedan 2020 års bokföring. Spec saknas.

Årsredovisning 2021

RESULTATRÄKNING

INTÄKTER	Not	2 021	2 021
<i>Text</i>		<i>Kostnader</i>	<i>Intäkter</i>
Medlemsavgifter	1		233 190
Gåvor och bidrag			1 410
Försäljning			6 165
Annonsintäkter	2		6 000
Övriga intäkter			1 700
SUMMA INTÄKTER			248 465
KOSTNADER			
Inköp förbundsbutiken	-	8 469	
Uppvaktningar och kondoleanser	-	6 593	
Lekman i kyrkan	-	124 640	
Expedition, kontorsmateriel mm	-	20 837	
Postbefordran (inkl Lekman i kyrkan)	-	57 540	
Konsultarvoden	3 -	3 500	
Bilkostnader	-	4 293	
SUMMA KOSTNADER	-	225 873	
RESULTAT		22 592	

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR		Ingående balans	Utgående balans
Omsättningstillgångar			
Varulager	4	39 426	-
Kundfordringar	5	3 200	16 940
Övriga fordringar		-	-
Kassa		2 123	2 123
PlusGiro	6	182 420	-
Vimmerby Sparbank 84012 3578618-5	6	-	247 391
Bankkonto Nordea 3071 22 09905	6	50 518	-
Summa Omsättningstillgångar		277 687	266 454
SUMMA TILLGÅNGAR		277 687	266 454

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Eget kapital			
Eget kapital	-	209 616	- 218 999
Årets resultat	7 -	70 330	- 22 592
Sommarmöte 2022	8		- 27 122
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	9	2 259	2 259
SUMMA SKULDER & EGET KAPITAL	-	277 687	- 266 454

BUDGET 2023 - 2025

Benämning	2023		2024		2025	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter
Intäkter						
Medlemsavgifter		225		225		225
Gåvor och bidrag		5		5		5
Försäljning förbundsbutiken		6		6		6
Riksårsmöte		0		35		0
Annonsintäkter Lekman i kyrkan		10		10		10
Övriga intäkter		2		2		2
SUMMA INTÄKTER		248		283		248
Kostnader						
Inköpt förbundsbutiken	-10		-10		-10	
Stifts- och kårbesök	-5		-5		-5	
Riksmöten	-10		-10		-10	
Uppvaktningar och kondoleanser	-8		-8		-8	
Riksårsmöte	0		-35		0	
Lekman i kyrkan (tryck)	-130		-130		-130	
Administrativa kostnader	-10		-10		-10	
Datakommunikation	-4		-4		-4	
Postbefordran (inkl Lekman i kyrkan)	-60		-60		-60	
Bankkostnader	-1		-1		-1	
Avgifter	-10		-10		-10	
SUMMA KOSTNADER	-248		-283		-248	
RESULTAT	0		0		0	
Ovanstående budgetförslag förutsätter oförändrad medlemsavgift 2023-2025, 90:-/person.						

Utflykt med Jönköpings församling och Bymarkskyrkans lekmannakår till Mariestads domkyrka, Flämslätts stifts- och kursgård samt Varnhems klosterkyrka

Måndagen den 17 oktober 2022

Efter avresa från Jönköping kl. 08:00 färdades vi med stor buss under morgonbön och psalmsång västerut mot Västra Götaland och Mullsjö.

Från Mullsjö fortsatte vi mot Falköping men tog efter några mil av till höger in på väg 26 för att via Tidaholm efter ca 45 minuter stanna till i Skövde där vi lät oss väl inta förmiddagskaffe med dopp. Så for vi norrut förbi Rosenlunds vackra trädgårdar mot vårt första egentliga resmål – Mariestads Domkyrka.

Mariestad

Väl mottagna ca kl. 11:30 av arkitekten och den nationellt auktoriserade guiden Elisabeth Götberg blev vi informerade om i första hand domkyrkan, belägen högst upp på den ås som gjort Mariestad med dess domkyrka synlig vida omkring. Högst upp på åsens högsta krön nära Tidans utlopp i Vänern, lät hertig Karl (senare krönt till kung Karl IX) bygga en domkyrka vars grundsten lades i april 1593. En månad senare beslutade man under det för oss protestanter och för vår Svenska kyrka så viktiga Uppsala möte att Sverige skulle bli ett protestantiskt land. Staden Mariestad grundades 1583 av hertig Karl som gav staden sitt namn efter sin hustru Maria av Pfalz i syfte att skapa en handels- och köpstad, strategiskt placerad i Västbo härad i norra Västergötland. Staden grundades vid Sätessgården Tunaholm (sedermera Marieholm) vid den närliggande åsen.

Mariestads domkyrka fotograferad från sydost.

Läget vid Vänern och Tidans utlopp i sjön ansågs vara gynnsamma faktorer för en handelsstad. Från en liten ö vid Tidans utlopp började staden ta form längs sjökanten. Vår bussresa hade ömsom på avstånd, ömsom på nära håll, följt ån Tidans vattenflöde från dess källor och vidare norrut. Tidans har sina vattenkällor i närheten av Mullsjö och Bottnaryd och är ett av få vattendrag i vårt land som rinner i nordlig riktning här således från Bottnaryd/Mullsjö (förbi bl.a. Tidaholm) till Mariestad och Vänern.

Väl synlig för omvärlden, både från land och från Vänern, tronar nu den år 1593

påbörjade och 1619 färdigbyggda domkyrkan men som invigdes som kyrka först år 1625. Kyrkans arkitektoniska stil är sengotisk med spetsbågar, ribbvalv och strävpelare. Med sitt 82 meter höga torn intar kyrkan tionde plats bland våra svenska kyrkor. Uppsala domkyrkas torn är högst bland svenska kyrktorn med sina ca 119 meter och Sankta Klara kyrka i Stockholm har det näst högsta kyrktornet i Sverige ca 116 meter. I Mariestad påverkades både byggplats och byggnads-sätt av det faktum att kyrkan redan från början var avsedd att vara en domkyrka. Under 1500- och 1600-talen befann sig Sverige i en tid då det kristna livet var i

omvandling. Reformationen inleddes på 1520-talet varför domkyrkan också kan ses som en symbol för reformationen. Den lutherska läran hade dock inte mycket stöd hos folket och det var ett medvetet drag av hertig Karl och statsmakten att 1581 grunda ett nytt stift, en superintendentur. Denna intendentur omfattades av Värmland och Vadsbo samt Valle härad, som i och med detta avskildes från Skara stift. Ett par år senare (1583) blev den nya staden Mariestad stiftsstad. Mariestad och det nya stiftet kom snart att bli centrum för kyrkoliv och luthersk teologi. Drygt 60 år därefter 1646 flyttade superintendenturen från Mariestad till Karlstad och Mariestad upphörde då att vara stiftsstad. I ett kungligt brev från den 9 januari 1696 slogs fast att kyrkan i Mariestad inte längre var att betrakta som en domkyrka.

Predikstolen med dubbla trappor.

Kyrkan är rik på vackra och värdefulla inventarier. Så finns i kyrkan en dopfunt som 1646 skänktes av kopparslagare Brynte Knutsson vilken sannolikt överlämnades till kyrkan av Brynte i samband med dopet av hans dotterson Brynte Christoffersson. Denne Brynte adlades 1674 och antog då namnet Cronsköld. Staden totalförstördes i en brand år 1693. Endast kyrkan och viss bebyggelse i stadens norra ände klarade sig. Dopfunten är ett av de föremål som klarade branden. Bland övriga föremål i kyrkan finns bevarad en guldfärgad (förgylld) och snidad vacker skulptur av evangelisten Lukas med oxen vid sina fötter. Kyrkans originella predikstol med

in- och utgångar från två i förhållande till varandra motsatta håll samt kyrkans altare är utformade i karolinsk barockstil, tillverkade av bildhuggaren och konstnären mästare Börje Löfman år 1701. Mästare Börje var Mariestadsbo och hade fått utbildning vid Magnus Gabriel de la Gardies ombyggnadsarbeten på Läckö slott, Källandsö. Snickerierna är fyllda av symbolik. På predikstolen finns Kristus och de tolv lärjungarna, alla med förgyllt hår och förgyllda kläder. På predikstolen finns också Jakob med vandrarstaven, Petrus med nyckeln och Jesus Kristus med "hela världen i sin hand."

Nederst på altartavlan finns de fyra evangelisterna och ovanför dem de fyra kardinalsdygderna – *Klokheten, Rättrådigheten, Måttfullheten* och *Tapperheten*. Överst på altartavlan finns en bild av Madonnan – Min Fru - (Maria och barnet) vilka i förening symboliserar kärleken. Altartavlan är målad av porträttmålare Johan Aureller d.y. från Medelplan.

I kyrkans kor finns flera vackra gravhållar från den tid då gravsättningar ägde rum under kyrkorna. De sista gravsättningarna under domkyrkans golv ägde rum under 1700-talet. I alla fönster runt kyrkan finns vetekärvar i grönt, gult och vitt. Fönstrens vetekärvar minner oss om Jesu ord i Johannes 12:24 – "Sannerligen, jag säger er: om vetekornet inte faller i jorden och dör förblir det ett ensamt korn. Men om det dör ger det rik skörd." De olika färgerna, från växandets gröda via det mogna vita till gult som representerar skörden visar på naturens gång likaväl som på trons växt. Vetekärven

De stora glasrutorna har inglasade bilder av vetekärvar.

är ju också Vasaättens symbol – hertig Karl var ju son till Gustav Vasa. I den nu drygt 400 år gamla kyrkan samlas inte sällan människor till bön, lovsång, gudstjänst och mässa. Många besökare kom och kommer till kyrkan för att samlas till en stund av stillhet, av bibelläsning eller endast för att betrakta och se sig omkring i kyrkan. Under sommartid ljuder höghklassisk musik företrädesvis på tisdagskvällar särskilt under våarna med rubriken "*Musik i sommarkvällen*". Vid kyrkans konfirmationsgudstjänster under våren är hela kyrkan oftast fylld av glada och förväntansfulla människor. Vid väl förberedda temagudstjänster brukar besökare strömma till. Vid kyrkans julkonserter måste församlingen kunna erbjuda biljetter i förväg så att besökare med innehav av biljett kan garanteras närvaro.

Elisabeth Götberg i Mariestads domkyrka.

Resedeltagare utanför kyrkans södra port.

Kyrkans södra ingång med en förgylld sol – symbol för Jesu uppståndelse.

Med utgångspunkt av Bibelns berättelser om Sackaios, kvinnan vid Sykars källa och dopet av etiopiern vill församlingen * ta vara på och utveckla de möjligheter som ligger i karaktären hos församlingens olika kyrkor * erbjuda olika former av gudstjänster så att fler kan hitta fram till ett möte med Kristus * utveckla och uppmuntra gudstjänstfirarna att medverka i gudstjänsten.

Mariestad har trots sin ringa storlek varit en livlig industristad. Det var i Mariestad som den kultförklarade matlådan, känd som unikaboken, tillverkades och det

fanns en gång såväl tändstickstillverkning som bryggeri i staden. Varumärket på en sorts öl finns kvar – Mariestad. Själva drycken bryggs och tillverkas på annat håll.

Efter vårt besök i "Domkyrkan" med den högkvalitativa guidning som vi erbjöds vandrade vi tillsammans med vår guide, Elisabeth Götberg, på kullerstengator och i gränder i kvarteren närmast "Domkyrkan". Här fick vi beskåda och bli undervisade om en del av Mariestads stadsbebyggelse från 1700- och 1800-talen.

Byggnationen av kyrkan påbörjades 1593. Den sista stora renoveringen genomfördes 1905.

Mariestads gamla stad.

Vaksamhetens tupp.

Inför återresan söderut mot Flämslätts stifts- och kursgård kände vi oss tack-samma över vårt besök med omfattande undervisande information om en vacker ”domkyrka” med omgivning. Vi kände oss charmerade av den trivsamma atmosfär som vi hade fått uppleva, en atmosfär som var präglad av inte minst småskalighet, historia och närhet till vatten – Vänerens Pärla – med tillströmning från våra egna hemtrakter.

Flämslätt

Vi lämnade Mariestad ca kl. 14:15 med återresa via i första hand Flämslätts

stifts- och kursgård belägen vid Flämsjöns norra spets ca 35 kilometer söder om Mariestad. Väl framme vid stifts- och kursgården ca kl. 14:45 väntade lunch med dagens rätt, ja rikligt tilltagen med broccolisoppa som förrätt, brödpanerad torsk som huvudrätt och kaffe med tårter som dessert. Vi blev så väl mottagna med så god anda och så god lunch att det verkligen kändes inbjudande att bara på grund härav få återkomma. För att förklara var denna stifts- och kursgård inom Skara stift är belägen brukar som utgångspunkt upplysas om att det utmed väg 49 mellan Skara och Skövde finns en vägs skylt som visar in på en liten slingrande väg mot just Flämslätt. Om man följer denna väg så passerar man efter en stund ett vackert naturreservat Eahagen (Eahagen – Öglunda ängar) varefter Flämsjön snart glittrar till på höger sida av vägen. Vid Flämsjöns norra spets är stifts- och kursgården sedan belägen. Från början utgjorde Flämslätt en jordbruksfastighet med en vit herrgårdsliknande huvudbyggnad bakom vilken låg en park ner mot sjön. Flämslätts stifts- och konferensgård är en av landets äldsta stiftsgårdar med verksamhet som startade redan 1939. Grundidén bakom förvärv och innehav av stiftsgården var att kyrkan där skulle bedriva ungdomsverksamhet med gudstjänster, lägeraktiviteter etc – en mötesplats för församlingar i stiftet. Flämslätts kyrka stod klar och uppförd inom stiftsgården 1959, vilket bl.a. medförde att stiftsgården därmed ännu bättre än före kyrkans byggnation kunde tjäna som mötesplats mellan stiftets många församlingar. Kyrkan står öppen för alla med möjlighet att sitta ner i stillhet och eftertanke,

tända ljus och inte minst med möjlighet att samtala med Kristus i bön. Många av veckans dagar ringer kyrkklockorna mitt på dagen till Andrum, gårdens egen puls. Andrum utgör stiftsgårdens middagsbön – en särskild stund med musik, textläsning, bön och tystnad. Kyrkan är också givetvis en mötesplats för mäsas, gudstjänst och nattvardsfirande. Några dagar i veckan finns diakon på plats. Avsikten med Flämslätt som mötesplats är stimulans, mognad och Gudsmöte – en plats där var och en är viktig och respekterad och där tro kan få växa och fördjupas.

Varnhem med klosterruin, klosterkyrka

Vi avreste från Flämslätt ca kl. 15:45 för att ca kl. 16:15 nå slutmålet för resan, Varnhems klosterruin med Varnhems klosterkyrka och Kata Gård. Vid denna ruin och kyrka blev vi ytterst väl mottagna av en kunnig och informativ Catarina Samuelsson, som omgående ledde oss in i kyrkan under tak då väderleken utanför kyrkan innehöll ett välbehövligt och för all tillväxt befrämjande regn. På själva platsen för Varnhems klosterruin och kyrka finns de äldsta spåren av kristendom i Sverige.

Man har funnit gravar från vikingatiden som vittnar om Kristus och ett kristet gravskick. Den helhetsbild som undersökningar med kol-14 metoden har gett gör det troligt att den kristna begravningsplatsen i Varnhem togs i bruk redan under sent 800-tal. På platsen byggdes först en träkyrka och därefter en stenkyrka som tros ha uppförts senast på 1040-talet, vilket gör densamma till den äldsta stenkyrkan på svensk mark utanför Skåne.

Benedikt av Nursia född år 480 i Nursia, död 543, kan på goda grunder anses vara det västerländska munkväsendets grundläggare. Benedikt(us), grundade *Benediktinorden*. Långt senare eller mellan åren 1091-1153 framträdde en annan kyrkofader som väl tillhörde Benediktinorden nämligen **Bernhard av Clairvaux** (abbot och mystiker) och som gick in i klostret Citeaux där han som intensiv predikant tillskapade en gren inom Benediktinorden kallad *Cistercienser*. Ryktet om Bernhards **självförsakelse och fromhet** spred sig i början av 1100-talet och han utsågs till ledare för en grupp munkar som skulle grunda ett nytt kloster i Clairvaux i regionen Champagne i Frankrike. Inom ett par år hade klostret i Clairvaux gett upphov till ytterligare 163 kloster i Europa bl.a. i Danmark och i Sverige. Till Sverige kom orden 1143 då Alvastra kloster grundades av munkar från Clairvaux med stöd av den sverkeska ätten. Nydala kloster grundades vid sjön Rusken i Småland. Dessa två kloster var de 40:e och 41:a dotterklostren till stamklostret i Clairvaux. Några år senare kom det cistercienser till Lurö i Väneren, men flyttade kort därefter för att slutligen genom en donation av egendom vid Billingen i Västergötland grundlägga Varnhems kloster den 1 maj 1150.

Under 1100-talet omvandlades stegvis de tidigare klostren till cisterciensklöster, och de var det dominerande inslaget fram till mitten av 1200-talet då tiggardordarna började bättre svara upp mot de andliga behoven. Under reformationen drogs samtliga kloster in till kronan, och därmed försvann orden helt från Sverige.

Kung Sverker d.ä. (1100-1156) donerade flera gårdar och lät tillsammans med biskop Eskil i Sverige instifta ett

cistercienserklöster. Även förmögna privatpersoner som t.ex. fru Sigrid av den Erikska ätten (1130-1250) gjorde stora donationer till cistercienserorden till vilka hennes stora gård Varnhem hörde. Abboten Henrik anlände till Varnhem i maj 1150 och kom då från Alvastra kloster. Abboten påbörjade en klosterkyrka i Romansk stil med klostret Fontaney som förebild. Kordelen utformades som ett högkor med rakt avslut, omgivet av två rakslutade sidokor. I anslutning till koret anlades ett tvärskepp med två korsarmar. Därefter uppfördes ett treskeppigt långhus av basilikatyp, alltså med mittskeppet högre än sidoskeppen. I enlighet med cistercienserordens byggregler utformades långhuset med släta väggar och arkadpelare.

Klosterkyrkan blev gravplats för den kungliga Erikska ätten; Knut Eriksson (död 1196) – Erik Knutsson (död 1216) – Erik den läspe och halte Eriksson (död 1250) som gynnade klostret med rika gå-

Catarina Samuelsson, kunnig guide.

vor i mark och pengar som ersättning för de förnämliga gravplatserna, är begravda här. Kungligheter har var sin gravplats med monument från 1600-talet. Här har också kung Inge den äldre (död ca 1100) ansetts ha vilat (Stenkilska ätten). Hans kvarlevor flyttades till klosterkyrkan, före den brand som bröt ut och pågick under 1234, från Hångers ödekyrkogård och då ska ha funnits under en omärkt sten i mittgången. Det anses klart att Inges familjegrav egentligen finns i Vreta kyrka och att hans stoft flyttades dit.

Dopfont av trä från 1971.

Magnus Gabriel De la Gardie samt gipsbyst av hans hustru Maria Eufrosyne.

Birger Jarl, död 1266, hans son hertig Erik och hans andra hustru, änkedrottning Mechtilde.

Jacob De la Gardie.

På en högst framträdande plats i Klosterkyrkan, strax efter ingången från väster, framför det "Heliga korsets altare", har stamfadern för den kungliga Bjällboätten sin grav plats, under en skulpterad gravhäll vilar Birger Jarl (död 1266) med sonen hertig Erik (död 1275), och andra gemålen, änkedrottning Matilda av Danmark (död 1288). En porträttbyst som föreställer Birger finns högt uppsatt under ett takvalv. Andra människor som är begravda i Varnhems klosterkyrkan är Magnus Gabriel de la Gardie (död 1686) som besökte Varnhem 1650 valde då Varnhems klosterkyrka som sin begravningsplats även om han faktiskt dog på Venngarns slott nära Garmsviken ett par mil norr om Sigtuna.

Magnus Gabriel De la Gardie var son till Jakob De la Gardie och Ebba Brahe. Gabriel var greve, riksmarskalk och riks-

drotts, rikskansler och diktare och hans hustru var prinsessan Maria Eufrosyne. Begravda i Varnhem är också Jesper Svedberg (död 1735) – professor och rektor för Uppsala universitet, psalmist och biskop – fader till Emanuel Swedenborg.

Under medeltiden närmare bestämt 1234 bröt en storbrand ut som troligen började i kordelen och som ödelade klostret i Varnhem. Med stöd av Birger Jarl sattes ett omfattande återuppbyggnadsarbete i gång. Kyrkan kom då att täckas med ungotiska valv och fick samtidigt ett nytt östparti. Koret ändrades med förebild av den ändring som munkarna hade gjort av koret i Clairvaux i samband med Bernhard av Clairvaux's död 1153 från rakslutning till en halvcirkelformad absid med koromgång och kran-skapell. Kyrkorummet smyckades med finhuggna detaljer i sandsten, däribland

flera individuellt utformade konsolhuvuden. Västfasaden fick i huvudsak sin nuvarande ungotiska utformning vid 1200-talets mitt. De äldsta delarna av kalkstensmurarna från 1100-talet är grovt tuktade, medan 1200-talets murverk har fått en finare bearbetning. Den norra tvärskeppsfasaden har en baldakinportal från samma tid. Den nyrenoverade kyrkan blev i huvudsak klar under 1260-talet.

I korthet kan vårt besök i Varnhem sammanfattas med omfattande information om och undervisning kring den kristna samlingsplatsens uppkomst, utveckling och tillväxt, dess olika kontakter, verksamheter, utseenden, betydelser och funktioner som kyrka med gudstjänster, dop- och begravingar, en central mötes- och viloplats i Kristus knuten till hela vårt land – med verksamheter i Kristus under vikingatid, medeltid, stormaktstid och nutid.

Kata Gård

I Varnhem vävs kultur, natur och hisnande historia samman med det magnifika området runt Hornborgasjön och Valle. Här finns oändligt många historiska nedslag och här kan man t.ex. vandra på någon eller några av de vackra vandringsleder som omger klosterstaden och kyrkan. På en kulle strax bakom klosterkyrkan ligger Kata Gård med utställningen *Kristna vikingar i Varnhem*. På grund av otjänlig väderlek och hastigt påkommande mörker avstod vi från att besöka Kata Gård med intilliggande lämningar av en storgård och en kristen kyrka från 900-talet.

Kungsstolar med kolonner och baldakintak.

Kata Gård omfattar ruiner av en av Sveriges äldsta kyrkor, en privat gårdskyrka från vikingatiden. Kata Gård har fått sitt namn efter en kvinna vars skelett är ett av utgrävningens största fynd, och som härskade på storgården under vikingatidens slutskede. Utgrävningen har ställt tidigare uppfattning på kant nämligen den uppfattningen att Sverige mött kristendomen ett sekel före det att kristendomen nådde Varnhem. Tvärtom menar man sig nu ha stöd för uppfattningen att Varnhem blev kristet ett sekel före kristendomen hade nått övriga Sverige.

I tacksamhet till Kristus, till Jönköpings församling, till våra guider och till vår busschaufför Lennart Petersson återkom vi till Jönköping fyllda av andlig rikedom och glädje ca kl 19:30.

Anders Nordberg

Kata Gård.

Höstkönvent 2022 - Lekmannaförbundet i Växjö stift

Lekmannaförbundet i Växjö stift samlade den 17 aug 2022 stiftets lekman- och församlingsskärer till höstkönvent på Tallnäs Stifts- och konferensgård. Det var en fröjd att färdas till Tallnäs denna morgon, för en vackrare höstmorgon med klarblå himmel och strålende sol är svårt att finna.

Denna stifts- och konferensgård är vackert belägen vid Linneshöjden i Tofteryd, Vaggeryds kommun. Redan vid framkomsten till gården lade vi märke till den nyligen genomförda renoveringen av delar av gårdens byggnader, en renovering som följt ledorden småländskt, naturnära, andligt. Pilargården, en av gårdens byggnader, var

vackert rödfärgad och ombyggd till vandrarhem. Inte desto mindre var renoveringen av gårdens huvudbyggnad, Sörgården, märkbar. Skillnaden mellan nuvarande och tidigare reception gästrum och matsal var påtaglig. Intill receptionen finns nu ett litet rum som används till butik där man säljer varor från närområdet.

Könventet inleddes i gårdens matsal med kaffe och fralla.

Det är en glädje att få möta medlemmar från olika kårer i vårt stift och att under dagen tillsammans få inhämta undervisning och inspiration. Ordföranden i Lekmannaförbundet i Växjö stift, Kerstin

Göransson, hälsade ett 25 tal medlemmar, medverkande och förbundsordförande Anders Nordberg välkomna och redogjorde för dagens program.

Efter samtal kring kaffeborden promenade vi till stiftsgårdens vackra kapell för att fira mässa. Själv känner jag mycket för detta kapell, eftersom mina tankar alltid går tillbaka till den dag 1970, då detsamma högtidligt invigdes av biskop Elis Malmström. Sedan dess har jag haft många fina upplevelser där. Inredningen är enkel och fin. Längst fram står ett krucifix utformat av den berömda träkonstnären Eva Spångberg. Kristus står med öppen famn och tar emot "besökarna". Efter psalm-

sång inledde kyrkoherde emeritus Björn Berggren, Hyltebruk, konventet med en betraktelse över den senaste söndagens firningsämne och predikotema "Med-människan".

Vid den högtidliga mässan var han också officiant med hjälp av kyrkoherde emeritus, prosten Magnus Lönnberg, Jönköping.

Magnus Lönnberg Om Dag Hammarskjöld

Efter mässan förflyttade vi oss till stiftsgårdens samlingssal i Östergården. En ändring i tiden för dagens program bestod i att två föredrag fick byta plats vilket medförde att Magnus Lönnberg fick börja tala över sitt ämnesval, Dag Hammarskjölds andliga liv under rubriken "Vägen valde dig" varefter följde ett av Asta och Göran Johansson efterfrågat ämnesval om "Hjälparbete i Kenya".

Dag Hammarskjöld föddes i Jönköping den 29 juli 1905 där hans far, Hjalmar Hammarskjöld vid denna tidpunkt var president i Göta Hovrätt. Dags moder hette Agnes och tre äldre bröder hette Bo, Åke och Sten. Dags pappa Hjalmar hade ett flertal befattningar i staten vilket bidrog till att familjen ofta måste flytta och ändra hemvist. När Dag var två år flyttade familjen till Köpenhamn, där pappan blev svenskt sändebud. Efter två år där utnämndes pappan till landshövding i Uppsala och familjen kom att bo i residenset där. Efter en kort tid utsåg konung Gustav V Hjalmar till regeringsbildare och familjen flyttade då till Stockholm. Efter en del år som statsminister 1914-1917 när Dag var 12 år, återvände fadern som landshövding till Uppsala. Modern Agnes levde i officiell obemärkthet, och hon var en kvinna som levde i hemmet med värme och kärlek. Dag hade en särskild relation till sin mamma. Det var moderns Gudstro som Dag fostrades i, Gudstron som gav sitt uttryck både i hemmet och även utanför hemmet. Det var modern och Dag som ofta tillsammans gick till kyrkan för att delta i gudstjänster under söndagarna. Eftersom familjen Hammarskjöld bodde nära ärkebiskopsfamiljen Nathan Söderblom blev de nära vänner. Dag inspirerades av den karismatiske ärkebiskopen som blev hans bästa vän.

Med modern Agnes hemmavaro och med sitt varma modershjärta blev hon den som stod närmast de fyra pojkarna i uppföstran och samvaro. Dag var intresserad av

konst och målade även lite själv. När han var ung målade han ett porträtt av sina föräldrar. Han målade pappa i svartvitt och mamma i vackra, ljusa pastellfärger. Det säger kanske något om hans förhållande till föräldrarna. Han bodde hemma i föräldrahemmet så länge mamma Agnes levde. Hon dog 1940.

Dag visade tidigt vilken stor begåvning han hade. Vid sju års ålder kunde han de flesta växternas namn på latin. Han var en synnerligen ambitiös elev med högsta betyg i nästan alla ämnen. Han tog studenten vid 17-års ålder och fil kand i 20-års åldern. I studentbetyget hade han 12 stora A:n, 5 små a:n och B i gymnastik. När han visade sitt betyg för sin pappa, uttryckte han sig med orden "din bror Åkes var bättre". Dag fortsatte på universitetet med att läsa juridik och nationalekonomi. Han disputerade 1933 i nationalekonomi.

Dags fritid rymde inte något nöjesliv utan han sökte sig till natur, kultur och skönhet. Det talas ofta om hans ensamhet men han omgav sig med många vänner med vilka han stundtals gjorde krävande fjällvandringar, bergsklättringar, diskuterade böcker, och han var en mycket skicklig naturfotograf.

När Dag var 20 år gammal började han skriva anteckningar i sin "dagbok", som han kallade "Vita boken". Han uttryckte själv att det var en bok, som handlade om hans dialog med sig själv om Gud och om hans dialog med Gud. Den utgavs i bokform 1963 (två år efter hans död) och kallas för "Vägmärke". Den har blivit bestående och ger en bra bild av Dag och hans liv. Dag ingick också i Svenska Akademien, där han efterträdde sin pappa

på stol nummer 17. Det är första gången någon efterträtt en förälder. Dag fick även Nobels fredspris postumt 1961. Han ingick även i Tage Erlanders regering som statsråd 1951-1953.

Dag var mycket språkkunnig. Politiker och högre tjänstemän drog i honom från olika håll. Han var en arbetsnarkoman. Det sägs att han sov endast fyra till fem timmar varje dygn. 1953 fick han ett meddelande av den svenske FN-ambasadören som sett att Dags namn kommit upp på listan för FN:s nye generalsekreterare. Det dröjde bara någon månad och så kom bekräftelsen att Dag blivit utnämnd till ny generalsekreterare i FN. Han var känd som en skicklig förhandlare, bildad, språkkunnig och som gjorde för det "jobbet".

Sven Stolpe uttalade att Dag var en av de internationellt mest kända svenskarna i modern tid.

Dag var besjälad av det nya uppdraget och trivdes på sin plats på East River i FN-byggnaden 154 meter hög och 38 våningar. På Manhattan hade Dag en privat lägenhet. Varje morgon när han inte var på någon tjänsteresa, anlade han till FN-byggnaden i sin tjänstebil – en Cadillac, körd av livvakten Ranallo. Väl framme tog han hissen upp till sitt kontor på 38:e våningen. Han ville vara som en bland alla andra, så det sägs att när han installerades gick han runt och handhälsade på de 3500 FN-anställda i New York. I FN-byggnadens entréplan fanns ett ovanligt mörkt rum för andliga behov. Dag var djupt engagerad i alla detaljer i rummet. Han såg till att i rummets mitt skulle ett järnmalsblock på 6,5 ton från Gräng-

esberg stå, och en vägg skulle täckas av en muralmålning av vännen/konstnären Bo Beskow. Stenen skulle man se som ett tomt altare med hyllning till den Gud som många dyrkar under olika namn och i olika former.

Fastän Dags arbetsbörda var svår tog han sig tid att semestra på Österlen, där Bo Beskow hade sommarstuga. Bo hjälpte Dag med att köpa en liten förfallen gård, Backåkra, 1957. Tyvärr fick Dag inte vara där så många gånger i sitt liv.

Dag lärde också känna en judisk filosof och blev god vän med honom. Han hette Martin Buber. Båda var djupt religiösa men förankrade i sin egen religionshistoria. Martin hade skrivit en bok "Ich und Du", och det var hans mest centrala verk. Dag ville översätta den till svenska, men hann inte bli helt klar med översättningen innan han dog.

Den 17 september 1961 flög Dag till Leopoldville i Kongo för att övernatta hos en svensk. Dagen därpå flög han därifrån till Ndola i Rhodesia för ett krävande uppdrag. I sin portfölj som han alltid hade med sig hade han Nya testamentet, Psaltaren på engelska och boken "Ich und Du" samt ett skrivblock med en del av översättningen till boken. Men planet kom aldrig fram till Ndola utan störtade 15 km från flygplatsen. Fjorton timmar senare hittades flygvraket. Dag Hammarskjöld hade omkommit. I vännens lägenhet i Leopoldville finns kvarlämnat hans plånbok, checkhäfte, nycklar och de 12 första sidorna av översättningen.

Många spekulationer har gjorts kring hans död och varför hans plan störtade.

Ett av Dag Hammarskjölds favoritföremål var "Single form" - en liten trämodell av en skulptur av konstnären Barbara Hepworth. Efter Dags död donerades den i fulltalig version av en amerikansk diplomat för att placeras utanför FN-skrapan. Där står den än idag till Dags minne.

Riksårsmötet på Åh

Göran Gynnerstedt från Jönköping hade deltagit på Lekmannaförbundets Riksårsmöte på Åh stifts- och konferensgård den 5-6 augusti 2022. I årsmötet deltog 62 deltagare. Anders Sjöberg var huvudtalare knuten till Riksårsmötets andliga huvudtema "Kom till mig ni alla som arbetar och är tyngda av bördor så skall jag ge er vila!" (Matteus 11:28-30) och medverkade i samtal och dialog. Stor glädje för oss var naturligtvis att Anders Nordberg omvaldes till förbundsordförande. Han har varit en skicklig ordförande sedan 1998. Bland de ämnen som diskuterades under själva årsmötet var budgeten för 2023 och tidskriften "Lekman i kyrkan", vars tryckning och distribution är förenade med inte oväsentliga kostnader men som har ett rikt, uppskattat och värdefullt innehåll. Göran påpekade att han inte ville informera om allt det som bestämdes under årsmötet särskilt då skriftligt protokoll från mötet finns att tillgå.

Asta och Göran Johansson Hjälparbete i Kenya

Ingen var oberörd, när Asta och Göran Johansson från Oskarshamn visade bilder och talade om sitt hjälparbete i Kenya. Där bor 45 miljoner människor där och finns inga sociala nätverk och stödfunktioner. Människorna i den orten där Johanssons arbetade bor i enkla hyddor med takbeläggning av kokospalmens blad. Det finns

inga kylskåp i denna värme, men å andra sidan blir det inga matrester över för maten räcker i allmänhet inte till. Första resan paret gjorde till Kenya var 1999 under en safari i Tanzania. De såg då hur fattigt och eländigt Kenya var och de bestämde sig för att åka tillbaka och hjälpa främst barn. Landet drabbas ofta av svår torka som följs av matbrist. Det händer också ofta att familjer gifter bort sina döttrar för att klara ekonomin. Under de mer än 20 år de besökt landet har de satsat mest på skolor och utbildning. De stöder bland annat tre barnhem där det bor föräldralösa eller övergivna barn.

Deras egna flygresor och hotellvistelser betalar de av egna medel. Men de får också insamlade och skänkta medel av bland annat Lions- och Rotaryklubbar men även av privata givare. På plats köper de skoluniformer, gymnastikkläder, skolmateriel och mat till barnhemmen för de insamlade medlen. Allt sker utan mellanhänder. De vill satsa så mycket de kan på utbildning så att barnen sedan själva kan försörja sig.

Dagen avslutades med bön, eftermiddagskaffe och god kaka. Dagen hade haft ett mycket intressant och lärorikt innehåll. Förbundsordförande Anders Nordberg fick i uppdrag att efterhöra om nästkommande stiftsårsmöte 2023 kan hållas i Jönköping med Bymarkskyrkans lekmanakår som värdkår.

Tack för en jättefin dag på Tallnäs!

*Ingrid Nordlund
Medlem i Norra Sandsjö Lekmannakår,
Växjö stift*

**SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL**

BRYT EN TRADITION

Fler än **30 000 flickor**
gifts bort varje dag

act
Svenska kyrkan

Vi lever alla under samma himmel
och tillsammans kan vi göra skillnad.

svenskakyrkan.se/act

SWISHA DIN
GÅVA TILL

900 1223

FOTO: TRINE NORTH/KON

Den yttersta tiden

Predikan av Arne Wikström. Matt. 24:3-14

Jag lyssnar ganska ofta på radio. Här-omsistens var det Mark Levengood som talade om att vänta på bussen. Mycket trivsamt som vanligt. Och så sa han: - Ja, så står jag där på busshållplatsen och väntar på min buss. Eller på Gud. Vilken som nu kommer först.

Ja, jag får väl erkänna att jag med ens blev klarvaken där jag låg i min säng och lyssnade. *Gud eller bussen.* Kan man säga så? Jag tänker speciellt trögt på morgonen.

Men visst har han rätt! Det är ju så vi ska leva! Gud ska komma. *Se, jag kommer snart*, har han annonserat men många av oss väntar så att säga bara på bussen.

Lärjungarna blir mycket förskräckta när Jesus talar om katastrofer i den yttersta tiden. De frågar: När skall detta ske? Vad blir tecknet?

Och Jesus berättar om ”födslovärkarna”. Det är en lista av ohyggliga svårigheter:

- bedragare som skall komma
- krig och rykten om krig
- uppror
- jordbävningar
- hungersnöd

När vi ser denna lista så kan vi pricka av varje punkt och säga: Ja, allt detta är ju vanligt i vår tid. Aposteln Paulus säger också (2 Tim 3:1-12): *Det skall du veta, att i de sista dagarna blir tiden svår. Då kommer människorna att tänka bara på sig själva och på pengar.*

En ganska träffande beskrivning av vår tid, eller hur? - Det här är början av födslovärkarna, säger Jesus.

För en kvinna i Israel var barnlöshet förknippat med skam och vanära. Därför var födslovärkar, trots de svåra smärtor de medförde ändå ett positivt laddat ord. Det var ett löfte för kvinnan att hon antligen skulle få uppleva det som gav livet mål och innehåll.

På samma sätt menar Jesus att lärjungarna måste bli medvetna om att den svåra tid de gick till mötes inte skulle leda till död – utan till liv – något nytt skulle födas fram.

Biskop Bo Giertz säger: *”En ny värld skall födas, och den gamla världen vridas sig i smärta.”*

Texten talar om människor som grips av ångest och smärta. Men ändå ligger inte betoningen på de nuvarande smärtorna.

Betoningen ligger i det nya som skall födas fram. *”Ge nu varandra tröst med dessa ord”* säger Paulus (1 Thess 4:18) när han undervisar om den yttersta tiden.

Trösten och glädjen ligger i att få möta Kristus. *Himmel och jord skall förgå men mina ord skall aldrig förgå*, säger Jesus lite längre fram i Matt 24. Vers 35 Och med Lewi Pethrus sjunger vi: *Himmel och jord må brinna, höjder och berg försvinna, men den som tror skall finna, löften de stå kvar.* (Sv Ps 254)

Vad är det för löften vi sjunger om? Löften om att det kommer en vår. Tvärsöver de ångestladdade undergångsscenarierna så lägger Jesus en underbar motbild. Vårens spirande tecken på sommarens ankomst.

- Se på fikonsträdet och alla andra träd! säger han. Luk 21:29. När vintern har varit som längst, när vi är bleka och trötta och vitaminbristen börjar ge sina symptom då börjar det knoppas.

Och Jesus säger att vi ska titta efter knopparna på träden. Vi går på våra promenader och helt plötsligt ser vi att knopparna börjar svälla på sälgbuskarna. Då vet vi att det blir vår och sommar i år också. Det kan vara mörkt och kallt under lång tid men vi är inte lika deppiga. Vi vet att det bara är en tidsfråga.

”Räta på er och lyft era huvuden ty er befrielse närmar sig” säger Jesus. Luk 21:28. Efter den järnhårda isvinter som har hållit skapelsen i sitt grepp alltifrån syndafallet kommer Jesu återkomst att innebära sommarens slutliga genombrott. Hans verk på jorden idag är vår tecken, hans återkomst är sommaren.

Jesus ger oss inget annat tecken än vårens tecken. Precis som lärjungarna så blir vi lätt fixerade vid frågan - När ska detta ske? Vad blir tecknet? Ja, svarar Jesus, om den dagen och den stunden vet ingen något. *Men se på fikonsträdet och alla andra träd. När de börjar knoppas då förstår ni av er själva att nu är sommaren nära.* Luk 21:29-30.

Det är som om Jesus menar att vår tecknet är ett klart och tydligt tecken. Då förstår ni av er själva, säger han.

Men det är inte bara ondskans hantlangare som är aktiva i den yttersta tiden. Gud är verksam. Gud sänder sina medarbetare med de goda nyheterna att Gud älskar människan villkorslöst. Och *detta evangelium om riket ska bli predikat i hela världen till ett vittnesbörd för alla folk. Och sedan skall änden komma.* Matt 24:14

Att människor:

- återfår hoppet
- blir förlätta
- helade
- upprättade i sina relationer:
 - ~ till Gud
 - ~ till sig själva
 - ~ till andra människor
 - ~ till hela skapelsen

– det är tecken på att Guds rike snart är här.

För 100 år sedan var folk glada för fotogenlampan. Men när elströmmen kom så gick försäljningen av fotogenlampor ner. Man stoppade undan fotogenlamporna och saknade dem inte.

När dagen gryr så släcker vi även det elektriska ljuset. När Jesus kommer och den nya dagen gryr då kommer vi inte att sakna våra lampor.

Luther fick frågan vad han skulle göra om han visste att världen skulle gå under i morgon. - Då skulle jag idag plantera mitt äppelträd, svarade han.

Jag minns en berättelse om en officer och hans betjänt. Officeren hade alltid en väska packad och klar bredvid ytterdörren. Betjänten frågade varför han hade det. Officeren svarade – När som helst kan jag få order från min general att åka någonstans och då måste jag vara beredd att åka genast.

Nu var det så att betjänten var kristen. Varje dag läste han i sin bibel och bad till Jesus. Officeren frågade lite hånfullt varför han läste bibeln och bad varje dag. Betjänten svarade: - Jo, det är så att min general Jesus snart kommer för att hämta mig och då måste jag vara beredd att följa med genast.

Jesus går med oss in i framtiden. Var inte rädd, säger han. Jag är med dig alla dagar till tidens slut. Matt 28:20. *De osedda dagar vi möta med tröst, Oss följer ju Herden, vi känna hans röst.* Sv Ps 59.